

SİYASAL PROGRAM

NİSAN 2025

SİYASAL PROGRAM

NİSAN 2025

TASLAK METİN

kizilparti

kizilpartiresmi

kizilparti

kizilparti.bsky.social

www.kizilparti.org.tr

Kızıl Parti Genel Merkez:

Hacı Bayram Mh. Sanayi Cd. Ulus Alsan Çarşısı, No: 10/36 Altındağ - Ankara
kizilparti@gmail.com

6	BİRİNCİ BÖLÜM:
	KAPİTALİZMİN YENİ EVRESİNDE DERİNLEŞEN SÖMÜRÜ
7	Savaşın İki Tarafı: İşçiler ve Kapitalistler
9	Neoliberalizmin Yıkıcı Mirası: Otoriterleşme ve Toplumsal Çürüme
12	Kapitalizmin Yeni Evresinde Emperyalist Saldırganlık ve Faşist Yükseliş
15	Dijital Çağda Tekelleşme ve Kapitalizmin Sınırları
17	"Yeşil Dönüşüm" ve Kapitalizmin Ekolojik Sınırları
20	Hegemonya Çatışmasında Yeni Güç Odakları
22	Komünizm Mücadelesi Günceldir!
24	İKİNCİ BÖLÜM:
	DÖNÜŞEN KAPİTALİZMDE İŞÇİ SINIFININ DURUMU
25	İşçi Sınıfının Üç Düzlemi
26	Kapitalist Üretimin Yeni Evresi ve Toplumsal Proletarya
30	"Sosyal Devlet"siz Kapitalist Dönüşüm
31	Dönüşen Kapitalizmde Türkiye İşçi Sınıfı
33	Devrimci Siyaset ve Sınıf Sendikacılığı
36	Emek Cephesi Düşmedi, Savaş Devam Ediyor!
38	ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:
	EŞİTLİK VE ÖZGÜRLÜK İÇİN SOSYALİST CUMHURİYET
39	Türkiye Cumhuriyeti'nin Sınıfsal Tahlili
43	Türkiye'nin Siyasal Rejimi ve Faşizmin Kurumsallaşması
46	Gezi Direnişi'nin Ardından Devrimci Siyaset İhtiyacı
50	DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:
	TOPLUMSAL MÜCADELE ALANLARI VE PARTİNİN GÜNCEL GÖREVLERİ
51	Yaşanabilir Bir Gelecek İçin Ekolojik Direniş
53	Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadın Mücadelesi
56	Geleceksizliğe Karşı Gençliğin Örgütlü Mücadelesi
59	Kürt Halkının Eşit Yurttaşlık ve Kaderini Tayin Hakkı

60	Eşit Bir Yaşam İçin Adalet Mücadelesi
61	Metalaşmaya Karşı Kent Hakkı ve Afet Dirençli Kentler
63	Sağlıklı Gıda Hakkı ve Ekolojik Tarım Mücadelesi
64	Eğitimde Özgürlük ve Eşitlik Mücadelesi
65	Ücretsiz ve Erişilebilir Sağlık Hizmeti
66	Açlık Dayatmasına Karşı Emeklilerin Mücadelesi
66	Doğru Haber Alma ve Düşünceyi Yayma Hakkı
67	LGBTİ+ Hakları: Sistematik Baskıya Karşı Kolektif Direniş
68	İnanç Ayrımcılığı ve Mezhepçiliğe Karşı Mücadele
69	Göç Hareketleri ve İnsanlık Suçu İşleyenlere Karşı Mücadele
70	Sanat, Kültür ve Spor Alanında İdeolojik Mücadele
71	Çocukların Güvenli Geleceği İçin Eşitlik ve Adalet
72	Engelliler İçin Sosyal Adalet ve Erişim Hakkı
72	Hayvan Hakları ve Doğal Yaşamın Savunulması

74 BEŞİNCİ BÖLÜM: **KOMÜNİZME GEÇİŞ PROGRAMI**

75	Sosyalist İktidarın Kuruluşu
76	Sosyalist Demokrasi
77	Uluslararası İlişkiler ve Savunma
78	Planlı Ekonomi, Kolektif Üretim ve Toplumsal Kalkınma
80	Temel Haklar ve Toplumsal Dönüşüm

BİRİNCİ BÖLÜM

KAPİTALİZMİN YENİ EVRESİNDE DERİNLEŞEN SÖMÜRÜ

Savaşın İki Tarafı: İşçiler ve Kapitalistler

Kapitalizm, fabrikalar, makineler, toprak ve bilgi teknolojileri gibi üretim araçlarının çok az sayıda sermaye sahibinin elinde toplandığı; geri kalan ezici çoğunluğun ise yaşamını sürdürebilmek için emek gücünü satmak zorunda kaldığı ve temel ihtiyaçların metalaşarak piyasaya sürüldüğü bir üretim biçimi ve toplumsal sistemdir. Kapitalizmde işçiler, ürettikleri değer yalnızca çok küçük bir kısmını ücret olarak alırken, kalan kısmı kapitalistlerin zenginleşmesinin kaynağını oluşturan “artı-değer” olarak gasp edilir.

Kapitalizmin temel çelişkisi, sermaye sahiplerinin sürekli olarak artı-değer sömürsünü artırma zorunluluğu ile işçi sınıfı ve küçük mülk sahibi toplumsal katmanların giderek yoksullaşması ve mülksüzleşmesi arasındaki uzlaşmaz karşıtlıktır. Bu çelişki, geçmişte olduğu gibi bugün de geçerliliğini korumaktadır ve günümüzde bilgi ve bilişim teknolojileriyle çeşitlenen emek biçimleri için de geçerlidir.

Artı-değer üretimi, yalnızca iş yerindeki üretim sürecinde değil, evin içi de dahil olmak üzere, toplumsal yaşamın tüm alanlarını içine alan bir sömürü çarkını gerektirir. Bunun önemli bir boyutunu, işçinin bir sonraki iş gününde üretime devam edebilmesi için emek gücünün her gün ve nesiller boyu yeniden üretilmesi oluşturur. Emek gücünün yeniden üretimi için gerekli olan bakım, sağlık, beslenme ve dinlenme gibi ihtiyaçlar, çoğunlukla ev içinde, kadının karşılığı ödenmeyen emeğiyle karşılanır. Bu süreçte toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kapitalist sistemin önemli bir aracı olarak işlev görür. Bu durumun temelinde, toplumsal cinsiyet rollerinden doğan eşitsizlikler sebebiyle, çocuk bakımı, yaşlı bakımı ve ev işleri gibi sorumlulukların kadınlara yüklenmesi yatmaktadır. Kapitalizmin sömürü çarkı, iş yerinde emekçileri sömürmekle kalmaz; aynı zamanda evde kadınların karşılıksız emeğini sömürerek bu döngüyü tamamlar.

Yüzyıllar boyu egemenliğini genişleten kapitalizm, 19. yüzyılın sonunda klasik sömürgeciliğin sınırlarını aşarak emperyalizm evresine geçiş yapmıştır. Emperyalizm çağında, farklı işletmelerin birleşmesi ve finansal sermayenin bu sürece eşlik etmesi, gelişmiş kapitalist ülkelerde banka ve sanayi sermayesinin tekelleşme sürecini hızlandırmıştır. Emperyalizm, farklı ülkelerin kapitalist sınıflarını temsil eden devletler arasındaki rekabeti derinleştirerek, bu rekabetin 20. yüzyılın ilk çeyreğinde kanlı bir savaşa dönüşmesine neden olmuştur. Bugün de dünyayı, özellikle de Ortadoğu'yu yıkıma sürükleyen savaşlar, emperyalizmin doymak bilmeyen kâr ve iktidar hırsının bir sonucudur.

Emperyalist-kapitalist sistemin yol açtığı yıkıma ve sömürüye karşı, tüm tarih boyunca verilen en güçlü yanıt, halkların işçi sınıfının öncülüğüyle Rus Çarlığı'nda gerçekleştirdiği sosyalist devrim ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) kuruluşudur. Sovyetler Birliği'nin yarattığı eşitlik ve özgürlük rüzgârı, kapitalist devletlerde devrim korkusuna neden olmuş, bu sayede kapitalist ülkelerdeki işçilerin refah seviyesi yükselmiş ve dünya genelinde devrimci hareketlerin güçlenmesine olanak sunmuştur.

Soğuk Savaş dönemi, kapitalist devletler arasındaki çatışmaların azaldığı, bu devletlerin tüm dünyada sosyalist blok ve işçi sınıfına karşı tek kutup olarak birleştiği bir dönemdir. Biçimsel olarak bağımsızlıklarını kazanan ülkelerin yeni sömürgeci yöntemlerle sömürülmeye devam ettiği bu dönemde, emperyalist tekellerin diğer ülkelerdeki işçileri sömürerek elde ettikleri aşırı kârlar, kendi ülkelerindeki işçi sınıfına daha iyi yaşam koşulları sunma imkânı yaratmıştır. "Kapitalizmin altın çağı" olarak anılan bu dönem, sosyalist iktidarların belirleyici olduğu bir dünyada şekillenmiştir. İşçi sınıfının kendisini bağımsız bir politik güç olarak gösteremediği günümüzde ise kapitalizmin iyileştirilebileceği veya sömürünün yumuşatılabileceği düşüncesi dahi mümkün değildir.

Neoliberalizmin Yıkıcı Mirası: Otoriterleşme ve Toplumsal Çürüme

Tarihi boyunca krizler üreten kapitalizm, 1970'lerde Petrol Krizi ve ekonomik durgunlukla birlikte döngüsel krizlerinden birine girmiştir. Kapitalist sistem bu krizi aşmak için işçi ve emekçilerin haklarını daha fazla gasp eden, örgütlü işçi sınıfına karşı baskıcı devlet uygulamalarını devreye sokan, ayrıca bireyciliği ve burjuva ideolojilerini güçlendiren bir yapısal dönüşüme yönelmiş, bu süreç "neoliberalizm" olarak adlandırılmıştır.

Neoliberal dönemde kapitalizm, sermayenin insan ve doğa üzerindeki sınırsız egemenliğini savunmuş; bu süreçte devletin ekonomi üzerindeki kontrolü ve sosyal devlet uygulamaları terk edilmiş, sermayenin finansallaşması hızlanmış ve işçi sınıfının sendikal örgütlülüğünü yok etmeye yönelik politik ve ekonomik saldırılar artırılmıştır. Emperyalizmin işçi sınıfına ve halkçı, sosyalist iktidarlara yönelik saldırıları bu dönemde dizginsiz bir hal almış, Türkiye dahil pek çok ülkede faşist askeri darbeler yoluyla emeği sömürülen kesimlerin mücadeleleri bastırılmıştır. Neoliberal politikaların işçi sınıfının direncine rağmen uygulanabilmesi için, burjuva demokrasisinin görece yerleşik olduğu kapitalist ülkelerde bile otoriter uygulamalar yaygınlaşarak tipik bir özellik haline gelmiştir.

Özellikle 2008 krizinden sonra kapitalizmin yeni dönemini karakterize eden otoriterleşme, bir kişinin veya grubun kişisel yönetim anlayışının değil, kapitalizmin devam eden egemenliğinin doğal bir sonucudur. Bununla birlikte, kapitalizm, İkinci Dünya Savaşı öncesi faşizm döneminde de görüldüğü gibi, varlığını sürdürebilmek için her zaman otoriter ve saldırgan yöntemlere başvurmuştur.

Neoliberalizmle birlikte, burjuva demokrasisi, kapitalistlerin çıkarlarını korumak için terk edilmesi gereken bir model

olarak görülmeye başlanmış ve işçi sınıfı başta olmak üzere toplumun çeşitli kesimlerinin kazandığı haklar budanmıştır. Ayrıca, uzun yıllar işçiler ile kapitalistler arasında bir denge unsuru gibi kurgulanan kapitalist devlet aygıtının bu rolüne artık ihtiyaç duyulmamış ve patronların doğrudan devlet yönetimine müdahil olduğu bir model topluma dayatılmıştır. Güçler ayrılığı gibi denge mekanizmalarının zayıflatıldığı, yürütme organlarının orantısız şekilde güçlendiği ve işçi sınıfı karşıtı uygulamaların yasalarla güvence altına alındığı bu yeni kapitalist evre, günümüzde tüm açıklığıyla kendini göstermektedir. Türkiye dahil birçok ülkede, siyasetçi veya bürokrat olmayan ancak patron kimliğiyle bilinen figürlerin devlet yönetiminde yer alması, kapitalist devletin değişen rolünü gözler önüne sermektedir. Bugün kapitalist devlet, sermaye sınıfının çıkarlarını en acımasız biçimde korumak için otoriter-faşist politikaları kanunsuz şekilde devreye sokan ve zor aygıtını öncelikli olarak kullanan bir mekanizmaya dönüşmüştür.

Neoliberal dönemin politikacıları ve ideologları, çeşitli hakların kazanılmasına öncülük eden kolektif örgütlenmelere karşı "bireyciliği" ön plana çıkararak emekçileri yalnızlaştırmayı amaçlamışlardır. Bu ideolojik saldırıya ek olarak, kapitalist hükümetler özelleştirmeler ve vergiler yoluyla kamu kaynaklarını patronların çıkarları doğrultusunda kullanırken, örgütlülük ve dayanışma gibi kolektif değerlerden yoksun bırakılan emekçiler daha fazla yoksullaşmış ve güvencesiz bir hayata mahkûm edilmiştir. Kolektif mücadele anlayışının zayıflatılmasıyla birlikte emekçiler ve kapitalizmin gelecek sunmadığı genç kesimler, solun güç kaybettiği bir dünyada sağcı ve faşist propagandalara daha açık hale gelmiştir. Neoliberalizmin "bireycilik" söylemi altında yarattığı bu büyük tahribatın bugüne bıraktığı miras, gerçek anlamda birey olamayan, aksine bir sürü psikolojisi içinde hareket eden bir insan tipi ortaya çıkması olmuştur. Bu insan tipi, yaşadığı

eşitsizliklerin sorumlusu olarak kapitalist sistemi değil, kadınları, göçmenleri, azınlık ulusları, emeklileri ve LGBTİ+'ları görerek, toplumsal öfkenin asıl hedefe yönelmesini engelleyen ve sözde bir düzen karşıtlığıyla sömürü düzeninin devamına hizmet eden bir aparat haline gelmektedir.

Öte yandan, bu durum, yalnızca bireylerin toplumsal bilinçten yoksun olmasıyla açıklanamaz; aksine, yapısal bir sorun olarak ele alınmalıdır. Devrimci mücadele, bu soruna karşı hem siyasi hem de ideolojik düzeyde karşı hamleler geliştirmek zorundadır. Bireyin yalnızlaşmasına karşı, eşitsizliklerin kaynağı olan kapitalist üretim biçimini teşhir eden, toplumsal dayanışmayı ve örgütlülüğü güçlendiren somut örnekler yaratılmalı ve kapsamlı bir mücadele hattı inşa edilmelidir.

Bununla birlikte, son yıllarda, iktidar perspektifinin geri planda kaldığı ve çeşitli toplumsal mücadele alanlarındaki eylemlerle sınırlanan "aktivizm" örneklerinin daha fazla görünür olduğu bir direniş pratiği yaşanmaktadır. Toplumsal dinamikleri ileriye taşıma niteliği de olan bu tür mücadele örnekleri, anti-kapitalist bir iktidar mücadelesi doğrultusunda işçi sınıfı hareketiyle buluşturulmalıdır. Komünist özne, farklı alanlardaki mücadelelerde yönlendirici bir rol üstlenebilecek kolektif yöntemler ve araçlar geliştirmeli; böylece, tekil ve belirli toplumsal sorunlara odaklanan mücadelelerin sosyalist devrimci bir program etrafında birleşmesini sağlamalıdır.

Komünistler, yeni bir toplumsal düzen inşa etme hedefi doğrultusunda, mevcut mücadele dinamiklerini bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmeli ve kolektif siyasal eylemi esas almalıdır. Aynı zamanda, işçi sınıfının politik bir biçimde örgütlenmesini sağlayacak araçlar geliştirerek, farklı toplumsal alanlardaki mücadelelere işçilerin aktif katılımını güçlendirmelidir. Bireysel çıkarlar yerine dayanışmayı ve kolektif eylemi temel alan "toplumsal insan", ancak böyle bir politik ve ideolojik mücadelenin ürünü olarak ortaya çıkacaktır.

Kapitalizmin Yeni Evresinde Emperyalist Saldırganlık ve Faşist Yükseliş

Kapitalizmin içinden geçtiğimiz evresinin bir diğer belirgin özelliği, 2008 krizinin ardından küresel kapitalizmin temel çelişkilerinin daha da keskinleşmesi, sistem krizinin derinleşmesi ve emperyalist saldırganlığın, hiçbir kural tanımadan ve yeterli toplumsal tepkiyle karşılaşmadan, savaş borazanları çalarak dünyayı yıkıma sürükleyeceğini ilan etmesidir.

Kapitalizmin ayırt edici özelliklerinden biri olan aşırı üretim krizi, neoliberal dönemde de devam etmiş, finans sermayesinin kontrolsüz büyümesinin sonucu olarak 2008'de ABD merkezli büyük bir finansal kriz patlak vermiştir. Küresel kapitalizm, bu krizi aşmak için finansallaşmanın dozunu artırarak, krizin kaynağı olan finans sermayesinin dizginsiz büyümesini sürdürmüştür; aynı zamanda, düşen kâr oranlarını yükseltmek amacıyla, dünya genelinde emeği daha fazla ucuzlatan ve güvencesizleştiren esnek çalışma biçimlerini dayatmıştır. Özellikle Türkiye gibi orta ve düşük gelişkinlikte olan kapitalist ülkeler, küresel finansal sisteme daha bağımlı hale gelirken, kriz emperyalist merkezler dışındaki ülkelere yayılmış ve derinleşmiştir.

2008 krizinin sonuçları, yalnızca işçi ücretlerinin düşüşüne yol açmamış, kapitalizmin daha fazla otoriterleşmesi ve sosyal devlet uygulamalarından vazgeçme politikalarına paralel olarak sosyal eşitsizlikleri de derinleştirmiş, toplumsal yapıyı köklü bir şekilde etkilemiş ve dünya geneline damgasını vuracak geniş çaplı bir isyan dalgasını tetiklemiştir. ABD'den Yunanistan'a kadar uzanan ve birçok ülkede etkili olan bu küresel isyan dalgasının bir parçası, 2013'te Türkiye'de gerçekleşen Gezi Direnişi olmuştur. Farklı ülkelerde farklı sonuçlar doğuran bu isyanlar, ideolojik netlikten ve devrimci öncülükten yoksun olmalarına rağmen, halkçı tonu baskın bir sol eğilimin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Güney

Avrupa ve Yunanistan'da yeni sol hareketler iktidara gelmiş veya iktidara talip olmuştur. Ancak iktidarı elde edebilecek kadar güçlenen bu hareketler, emekçilerin taleplerine yanıt verememiş ve kapitalist düzenle uzlaşarak kendilerini destekleyen toplumsal hareketlere ihanet etmiştir.

Son on yılda, Türkiye'de ve dünyada sol adına yaşanan süreçler, kapitalizmle uzlaşmayı reddeden devrimci bir odağın varlığına neden ihtiyaç olduğunu bir kez daha açık biçimde göstermektedir. Aynı zamanda, "demode" olduğu iddia edilen komünizm mücadelesinin, emekçilerin ve ezilenlerin tek ve gerçek kurtuluş yolu olduğunu da doğrulamıştır.

2008 krizinin ardından kapitalizmin yeni evresinde ortaya çıkan yapısal dönüşümün tetiklediği bir başka büyük gelişme, Kuzey Afrika'dan Ortadoğu'ya uzanan Arap coğrafyasını saran ve "Arap Baharı" olarak adlandırılan hareketlerdir. Hızla tüm bölgeye yayılan ve birçok hükümetin yıkılmasına neden olan bu eylem dalgası, en son Suriye'deki Baas Rejimi'nin devrilmesiyle yeni bir evreye girmiştir. Ne var ki bu süreç, emperyalist devletlerin desteklediği IŞİD gibi cihatçı barbarlık örneklerinin en vahşi biçimlerinin bölgeye yayılmasına yol açmış, milyonlarca insanı yerinden etmiş ve insanlık tarihinin en büyük trajedilerinden birini bölgeye yaşatarak, bölgeyi tamamen istikrarsızlık girdabına sürüklemiştir.

2008 krizinin ardından, küresel kapitalist rekabetin giderek daha fazla ön plana çıktığı bir dönem başlamış ve bu süreç, özellikle 2013 yılından itibaren Çin gibi yükselen ekonomilerin dünya üzerindeki etkisini artırmasını sağlamıştır. ABD'nin askeri üstünlüğünü sürdürmesine rağmen, politik ve ekonomik alandaki mutlak egemenliğinin zayıflaması, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından ortaya çıkan küresel hegemonya krizini derinleştirmiştir. Öte yandan, Ortadoğu'da NATO merkezli emperyalist müdahaleler, bölgede yeni bir statüko oluşturma konusunda başarısız

olmuş, bu durum Rusya ve İran'ın etkisindeki politik ve askeri güçlere daha geniş bir hareket alanı sağlamıştır.

Bugün, politik ve ideolojik rıza üretme kapasitesi geçmişe göre daha zayıf olan ABD, askeri üstünlüğünü bir tehdit unsuru olarak kullanarak saldırganlığını artırmakta ve egemenliğini savaşlar yoluyla kabul ettirmeye çalışmaktadır.

Bununla birlikte, Avrupa'da giderek kötüleşen yaşam koşullarını ve savaşların tetiklediği kitlesel göç dalgasını karşısına alarak yükselen bir faşist dalga, iktidara talip olacak kadar büyümüş ve Avrupa'da faşist partiler, güncel bir tehdit haline gelmiştir. Sözde özgürlük ve demokrasi vaatleri üzerine inşa edilen, özünde ise Alman ve Fransız emperyalizmlerinin Avrupa'nın geri kalanını sömürme aracı olan Avrupa Birliği'nin bir proje olarak iflas ettiğini gösteren bu faşist yükseliş, tüm dünyayı tehdit etmektedir. Emperyalist-kapitalist sistemde merkezi konuma sahip olan ülkelerde iktidar alternatifi haline gelen faşist hareketler, seneler süren neoliberal otoriterliğin ve ona eşlik eden savaşların doğrudan sonucudur.

Faşist yükseliş, savaşların yeniden gündemde olduğu bir dünyada, kapitalizmin doğal yönelimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kapitalist sınıf, geçmişte olduğu gibi günümüzde de ilerici toplumsal güçlere karşı faşist örgütlenmeleri sahneye sürmekte, bu örgütlenmeler ise militarizmin yükseldiği koşullarda toplumsal destek bulmaktadır. Kapitalist sınıf, kâr oranlarını yüksek düzeylerde tutmak, işçi sınıfının kolektif haklarını yok etmek ve sistemin içine düştüğü krizden, sömürü mekanizmalarını güçlendirerek çıkmak amacıyla ırkçı ve faşist siyaset yöntemlerini doğrudan desteklemektedir.

Kapitalizmin bu yeni evresinde güçlenen faşist örgütlenmeler, özellikle göçmenler, kadınlar, emekliler ve LGBTİ+'lar gibi ezilen farklı kesimleri "toplum düzenini", "milli birliği" veya "aile yapısını" bozan unsurlar olarak hedef göstermekte, böylece

toplumsal tepkinin sisteme yönelmesini engelleyerek, bu tepkilere yol açan öfkeyi farklı gruplara yönlendirmektedir. Bu süreç, son yıllarda artan göç hareketleriyle birlikte, özellikle göçmen kadınları daha savunmasız hale getirmektedir. Savaşlardan kaçarak geldikleri ülkelerde ırkçılık, cinsiyetçilik ve ekonomik sömürüye maruz kalan kadınlar, en güvencesiz işlerde çalıştırılmakta ve şiddetin odağına yerleştirilmektedir.

Emperyalistler arası çelişkilerin yoğunlaştığı ve devletler arası savaş riskinin İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en üst seviyesine ulaştığı bu dönemde; faşist hareketlerin yükselişi, kapitalist devletler arası yeni bir büyük savaşın hazırlığı olarak da okunabilir. Geçmişte olduğu gibi bugün de faşizme karşı mücadele, bizzat onu ortaya çıkaran koşulları üreten siyasetler aracılığıyla değil, tutarlı bir kapitalizm karşıtı mücadele planı ve birleşik direniş hattıyla mümkündür.

Dijital Çağda Tekelleşme ve Kapitalizmin Sınırları

ABD'nin mutlak hakimiyetinin zayıflaması ve yaşanan hegemonya krizi, günümüz kapitalizminin dönüşümü düşünülmeden anlaşılamaz. Kapitalist sistem, 2010'lu yıllarda reddedilemez biçimde ortaya çıkan tabloya göre, bir dönüşüm ve hegemonya krizi içindedir. Bu dönüşümün bir parçası olarak, kapitalizm içinde bilgi ve enerji teknolojilerinin mülkiyetini elinde tutan, "dijital tekeller" ve "yeşil kapitalistler" gibi yeni aktörler ön plana çıkmakta ve neoliberal politikaların alternatifleri aranmaktadır. İçinde bulunduğumuz dönemde bilgi ve bilişim teknolojileri, en dinamik üretim araçları haline gelirken; dijitalleşme ve iklim krizine dönük yeşil dönüşüm iddiası, çağımızda sermayenin yeni tekelleşme süreçlerinin temel ayaklarını oluşturmaktadır.

Kapitalizmin teknolojik dönüşüm dönemleri, her zaman kâr oranlarının düşüş eğiliminin hızlandığı, teknolojik gelişmelerin kapitalistlerin elinde toplumsal yıkıma dönüştüğü dönemler olmuştur. Bugün de teknik gelişmelere rağmen savaşların,

yoksullaşmanın ve güvencesizliğin artıyor olması, kapitalizmin insanlığın gelişimi adına sunabileceklerinin sınırlarını ortaya koymaktadır. Kapitalizmin dayandığı ve ötesine geçmesinin mümkün olmadığı bu sınırların aşılması ve bir toplumsal devrimle birlikte insanlığın, eşitlik ve özgürlük temelinde yeni bir uygarlık kurması, ancak kapitalizm karşıtı tutarlı bir mücadelenin başarıya ulaşmasıyla mümkün olacaktır.

Dijitalleşme süreçleri, herkesin kullanımına açık olması gereken bilginin ve iletişim teknolojilerinin mülkiyetini elinde tutan tekellerin kontrolünde ilerlemektedir. Oligopol olarak tanımlanabilecek bu tekeller, yalnızca bilişim alanında değil; gıda, ilaç, tarım başta olmak üzere dünya çapında üretimi kontrol eden birkaç dev firmadan oluşmaktadır. Oligopoller, sermayenin, eskisine nazaran daha da yoğunlaştığı bir tekelleşme biçimini simgeler ve dünya çapında en küçük şirketlerin üretim süreçlerine ve metaların piyasadaki değerlerine kadar müdahale etme kapasitesine sahiptir.

Dijitalleşme sürecinin gelişmesiyle güç kazanan dijital tekeller, tıpkı emperyalizmin bir olgu olarak yeni ortaya çıktığı dönemdeki tekeller gibi hem kendi ulus devletleri hem de ulusötesi piyasalar üzerinde büyük bir yaptırım gücüne sahiptir. Ayrıca, devletlerin askeri teknolojileri, iletişim altyapıları, iş yerlerinde kullanılacak bilişim sistemleri vs. aynı tekeller tarafından üretilmektedir. Başka bir ifadeyle, günümüz kapitalizminde, tekelleşme süreçlerinin temelinde bilginin mülkiyeti ve kontrolü yatmaktadır. Bu sayede kapitalistler tarafından finansal sermayenin kontrolü sağlanmakta, ülkelere göre çalışma rejimleri belirlenmekte, askeri güce hükmedilmekte ve kapitalistlerin kontrolündeki iletişim ağlarıyla emekçiler, yaşamlarının her anında gözetlenebilmektedir.

Günümüzde, anti-kapitalist mücadelenin en önemli başlıklarından biri, bilginin metalaşmasına karşı,

dijitalleşmenin çalışma yaşamını iyileştirecek ve toplumsal gelişmeyi besleyecek biçimde kullanılması için verilecek sınıfsal mücadeledir.

“Yeşil Dönüşüm” ve Kapitalizmin Ekolojik Sınırları

Kapitalist üretim biçiminin hızlandırdığı iklim değişikliğinin sonucunda oluşan iklim krizi, insanlık için yaşamsal tehdit oluşturan bir ekolojik yıkımdır. Kapitalizm, onlarca yıldan beri küresel sıcaklık artışını sınırlandırmayı hedeflediğini iddia etmesine rağmen, kutsadığı piyasa mekanizmasının sınırlarından dolayı bunu gerçekleştirmek için gerçekçi ve radikal adımlar atmamaktadır. Karbon salımının dahi sınırlanamaması bir yana; güneş panellerini, rüzgâr türbinlerini ve elektrikli araç pillerini üretmek için gerekli madenlerin çıkartılması amacıyla yürütülen faaliyetlerle canlı çeşitliliği ve orman alanları yok edilmekte, ekolojik yıkımın etkileri derinleştirilmektedir.

Fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynaklarının ve elektrikli araçların kullanımı üzerinden ortaya atılan “yeşil dönüşüm” iddiası, kapitalist sınıfın ürettiği bir politikadır ve kapitalizmin ekolojik yıkımdaki sorumluluğunu gizlemeyi hedeflemektedir. Ekolojik yıkımı durdurma hedefi, radikal bir toplumsal dönüşümü gerektirir; çünkü ekolojik yıkım, her şeyden önce kapitalizmin ayırt edici yönü olan aşırı üretimin yarattığı bir sorundur ve aşırı üretime eşlik eden aşırı tüketim de eşitsiz bir karakter taşımaktadır. Kâr amacıyla gerçekleşen plansız ve aşırı üretim, doğayı zehirlenmekte, madencilik faaliyetleri de verimli toprakları ve yaşam alanlarını kullanılamaz hale getirmektedir. Dünyada servetin yüzde 10’una sahip kesimin sebep olduğu karbon salımı ile en yoksul yüzde 50’nin karbon salımı arasındaki her geçen gün büyüyen uçurum ise, ekolojik yıkımın sınıfsal yönünü göstermektedir.

İklim değışikliğı ve ekolojik yıkım, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, toplumları yaşadıkları topraklardan uzaklaştıran göç hareketlerine yol açmaktadır. İklim göçmenleri arasında bulunan kadınlar, çocuklar ve ezilen kesimler göç yollarında cinsiyet temelli şiddet, istismar, insan ticareti, hastalık ve ekonomik sömürü gibi ek tehditlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Kadınlar, çocuklar ve ezilen toplumsal gruplar, hâlihazırda maruz kaldıkları eşitsizliklerin üzerine eklenen ekolojik yıkımdan en fazla etkilenen gruplardır ve bu nedenle ekoloji mücadelesi, bu kesimlerin haklarıyla birlikte ele alınmalıdır.

Ekolojik krizin nedeni, kapitalist üretimin yapısı ve en zengin kesimlerin aşırı tüketimi olmasına rağmen kapitalistler, emekçilere daha az tüketmelerini salık vermekte, doğanın yok edilmesinden sınıflar üstü bir “bireyi” sorumlu tutmaktadır. Kapitalistler, doğal varlıkları sömürerek artı-değer üretirken, bu süreçte işçi sınıfını, özellikle de çevresel tahribatın en fazla etkilediğı yoksul kesimleri daha da savunmasız hale getirmektedir. Kâr oranlarının yükseltilmesi için emekçilere, sözde “yeşil dönüşüm” bahanesiyle kemer sıkma, işsizlik ve yoksulluk dayatılmaktadır. Ekolojik yıkımdan emekçileri sorumlu tutan yaklaşım reddedilmeli, büyük ölçekli bir dönüşüm gerçekleşmeksizin alınacak bireysel önlemlerin, bu krizin çözümünde yetersiz kalacağı görülmelidir. Bu sorunun çözümü, ancak üretim biçimini ve bununla birlikte kişilerin tüketim alışkanlıklarını yeniden belirleyecek radikal bir toplumsal dönüşümle mümkündür.

Kullanılan ürünlerin meta değerleriyle değil, kullanım değerleriyle tüketilmesi, aşırı tüketimin ve dolayısıyla ekolojik yıkımın çözümünde en önemli başlıktır. Bu ise kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda değil, toplumun gerçek ihtiyaçlarına göre üretim yapılmasını gerektirir. Bu nedenle, ekoloji mücadelesi kapitalizmin sınırsız büyüme zorunluluğuna karşı verilen mücadeleyle bütünleşmeli; kapitalizm karşıtı mücadele mutlaka ekolojik bir karakter kazanmalıdır.

Ekoloji mücadelesi, sadece doğayı korumayı değil, aynı zamanda ekolojik yıkımın yoksul kesimler üzerinde yarattığı yıkıcı etkiyi engellemeyi ve çevresel eşitsizliklere karşı savunmasız kalan her canlıyı korumayı hedeflemelidir. Ekolojik ve komünist mücadele, birbirini tamamlayan iki yönüyle doğaya yönelik saldırılara karşı çıkarken, aynı zamanda toplumsal eşitsizlikleri ve sömürüyü ortadan kaldıracak eşitlikçi ve özgürlükçü bir geleceği inşa etmeyi amaçlamalıdır.

Dijitalleşme ve yeşil dönüşüm iddiası, günümüzde kapitalist sistemin politik yönelimlerini de belirlemektedir. Her ne kadar “bacasız” ve “temiz” sanayiler olarak sunulular da bilgi-bilişim endüstrisi ve yeşil dönüşüm adı altında yürütülen süreçler, büyük miktarda enerji ve kol emeği gerektirmektedir. Bilişim teknolojilerinin en temel bileşeni olan çiplerin, yeşil dönüşüm iddiasının bir parçası olan elektrikli araç bataryalarının ya da güneş panellerinin üretimi, hammaddelerin elde edilmesi için yoğun bir madencilik faaliyeti gerektirmektedir. Bu doğrultuda, birçok gelişmekte olan ülkede madencilik faaliyetleri yoğunlaşmakta, madencilik faaliyetleri bu ülkelerde büyük bir ekolojik yıkım yaratırken, maden kaynaklarının kontrolü konusundaki rekabet, emperyalist devletler arasındaki çekişmelerin belirleyeni olarak görülmektedir. Elde edilen hammaddeler ise ağırlıklı olarak Asya ülkelerindeki fabrikalarda son ürün haline getirilmektedir.

Ayrıca, emperyalist devletlerin madenler üzerindeki kontrolü, başka bir sömürü biçimini ortaya çıkarmaktadır. Orta ve düşük gelişkinlikte olan ülkelere emperyalizm tarafından kol emeği sömürüsünün yoğun olduğu emek rejimleri dayatılmaktadır. Kırsaldaki ortak kullanım alanları maden tekelleri tarafından gasp edilerek kırsal nüfus proleterleşmeye zorlanmakta, madencilik faaliyetleri giderek genişleyerek başat ekonomik uğraş haline

gelmektedir. İhtiyaç duyulan maden yataklarına sahip ülkeler ise, emperyalist müdahale riskiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Emperyalist devletler, "uzay teknolojisi" ve "elektrikli otomobiller" gibi ileri düzeyde teknolojileri ürettiği olsa da 19. yüzyılı aratacak yöntemlerle özellikle Afrika ve Güney Amerika'daki maden kaynaklarına sahip ülkeler üzerindeki baskısını giderek artırmaktadır. "Temiz" enerjinin ve dijitalleşmenin arkasında, ekolojik yıkıma yol açan madencilik faaliyetlerinin genişlemesi ve sömürgeleri hatırlatan bir kol emeği sömürüsü yatmaktadır. Bu sömürü, Kongo gibi ülkelerde kobalt madenlerinde çalışan çocukların köleleştirilmesi gibi trajik örnekleri de içermektedir. Bu bağlamda, günümüzde anti-emperyalist mücadele, ekolojik mücadeleyle birlikte ilerlemek zorundadır, çünkü bu iki mücadele birbiriyle doğrudan ilişkilidir ve birbirini tamamlar.

Hegemonya Çatışmasında Yeni Güç Odakları

Emperyalist ülkeler, bilişim gibi stratejik sektörlerde kendi üretimlerini geliştirmeye ve böylece birbirlerine olan bağımlılıklarını azaltmaya yönelmektedir. Artan rekabetin bir sonucu olarak, savaş sanayisine yapılan yatırımlar rekor seviyelere çıkmakta ve bu durum savaş olasılığını giderek artırmaktadır.

Emperyalistler arası savaş ihtimali, kapitalist dünyada her zaman var olsa da günümüzde bu tehdit daha güçlü hale gelmiştir. Ukrayna-Rusya Savaşı, Filistin halkına yönelik soykırım saldırıları, Suriye'de Baas Rejimi'nin yıkılması gibi gelişmeler, emperyalist ülkelerin silah yatırımlarını artırmasıyla birlikte savaşın ve şiddetin normalleşmesine zemin hazırlamıştır. Kapitalist devletlerin, "dış tehdit" ve "ulusal güvenlik" söylemleriyle savaş sanayisine yaptıkları yatırımları artırmaları, aynı zamanda uluslararası ticarette silah tekellerinin payının artması anlamına gelmekte ve silah ticaretinin devamlılığı da ancak yaygın bir militarizasyonla mümkün olmaktadır.

Bununla birlikte, emperyalistler arası rekabet de şiddetlenmektedir. Kapitalizmin dönüşüm hamleleri, işçi sınıfının bileşiminde ve sömürü yöntemlerinde değişiklikler yarattığı gibi, mevcut emperyalist hiyerarşiye meydan okuyan ve çelişkileri derinleştiren yeni güçleri de sahneye çıkarmıştır. ABD emperyalizminin dünya kapitalist pazarı üzerindeki mutlak hakimiyeti zayıflarken, Çin, Hindistan ve Rusya gibi aktörlerin ekonomik ve politik rekabeti bu tabloya eşlik etmektedir. ABD, dünya genelindeki askeri yaptırım gücünü korusa da bilişim teknolojisinin farklı ülkelerde de gelişmesi ve ABD'nin imalat kapasitesinin düşmesiyle birlikte, dünya kapitalist pazarını belirleme üstünlüğünü ve sermaye ihraç etme ölçeğini istediği biçimde sürdürememektedir. Buna karşı, yeşil ve dijital teknolojilerde üstünlüğü elinde bulunduran Çin, yaptırımlarla karşılaşmakta ve askeri üslerle kuşatılmaktadır. Elektrikli araçlar, yapay zekâ ve yenilenebilir enerji teknolojileri alanlarında pazardaki iddiasını güçlendiren Çin, özellikle Afrika ve Asya ülkeleriyle geliştirdiği ticari ilişkilerle bölgedeki maden kaynaklarına erişerek piyasada yer tutmakta ve hammadde üzerindeki rekabet giderek kızışmaktadır.

Geçmişte, sosyalist ve halkçı yönetimlere karşı bir savaş aygıtı olarak kullanılan NATO, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte bu işlevini yitirmiş kabul edilse de emperyalizmin yayılmasına hizmet etmeye devam etmiş, bu durum Doğu Avrupa ve Kafkasya'da kuşatılmak istenen Rusya ile gerilim yaratmıştır. Sovyetler Birliği'nin 70 yılda yarattığı değerlerin yağmalanmasıyla yükselen oligarklara dayanan Rusya kapitalizmi, bölgesel bir güç olarak yerini sağlamlaştırmak ve küresel kapitalizmde belirleyici bir rol oynamak için NATO'nun genişlemesine ve Batılı emperyalistlerin müdahalelerine politik ve askeri karşılıklar vermekte, kendi kapitalist sınıfının çıkarlarını korumaktadır.

ABD emperyalizmi, tartışılan hegemonyasına rağmen, hâlâ dünya kapitalizminde lider rolünü oynamaktadır. ABD, dünya

kapitalizmini kendi çıkarlarına eklemlemeye çalışabileceği iktisadi, askeri ve politik araçlara sahiptir. Bu yönüyle küresel kapitalizmin rotasını belirleyebilecek en önemli aktör olmaya devam etmektedir. Emperyalizme karşı mücadelenin odak noktası olan ABD ve Avrupa emperyalizmiyle gerilim yaşayan ve emperyalist rekabet içinde yükselmeyi hedefleyen Çin ve Rusya gibi ülkeler, yalnızca bu gerilimlere dayanarak anti-emperyalist olarak nitelendirilemez. Komünistler, kapitalist devletlerin çıkarlarını her ne şartta olursa olsun desteklemekten kaçınmalıdır.

Günümüzde emperyalist devletler, dünya savaşına evrilebilecek bir hegemonya çatışması içindedir. Ukrayna-Rusya savaşı ve Ortadoğu'da çeşitli boyutlarda süren savaş aynı zincirin halkalarıdır. Dünya halklarının kendi yaşamları ve ülkeleri üzerindeki egemenlik haklarını savunmak ve emperyalist savaşlara karşı barış mücadelesini büyütmek, komünistlerin dün olduğu gibi bugün de işçi sınıfına ve ezilen halklara karşı sorumluluklarının bir gereğidir.

Komünizm Mücadelesi Günceldir!

Savaşların, eşitsizliğin ve adaletsizliğin hüküm sürdüğü dünyamızda, devrimci olanaklar da somut bir biçimde önümüzde duruyor. Yeni sömürgeci politikalar ve neoliberal saldırganlık, birçok ülkede geniş kitleleri toplumsal tepkilere ve direnişe sevk ediyor. Dünya, yalnızca krizlerin ve yıkımların değil, aynı zamanda işçilerin ve ezilen halkların özgürlük ve adalet taleplerinin büyüdüğü ayaklanmaların eşliğinde.

Kapitalist sistem; devlet, siyaset, kültür, toplumsal ve doğal varlıklar gibi alanlarda radikal ve yıkıcı dönüşümleri dayattığı, aynı zamanda kendi içinde hegemonya savaşını büyüttüğü yeni bir evreden geçmektedir. Bu tarihsel dönüm noktasında; dijitalleşmenin etkisiyle farklılıklar barındıran kapitalist yeni sömürü biçimlerini, artı- değer elde edilen alanların artmasıyla birlikte işçi sınıfının değişen ve çeşitlenen yapısını,

yaşadığımız toprakların niteliklerini, devrimci fırsatları ve komünist öncünün güncel politik görevlerini doğru bir şekilde analiz ederek etkili devrimci müdahaleler gerçekleştirmek ve işçi sınıfının devrimci örgütünü kurmak, en acil görev olarak önümüzde durmaktadır. Kapitalizmin derinleşen ve çözölemeyen krizine karşı eşitlikçi ve özgürlükçü bir düzenin inşası için işçi sınıfının öncülüğünde tüm devrimci güçler bir arada mücadele etmelidir. Bugün, insanlığı yoksulluk, faşizm, savaşlar ve ekolojik yıkım ile karşı karşıya bırakan kapitalist tahakkümün zincirlerini kırmanın başka bir yolu yoktur.

İKİNCİ BÖLÜM

DÖNÜŞEN KAPİTALİZMDE İŞÇİ SINIFININ DURUMU

İşçi Sınıfının Üç Düzlemi

"İşçi sınıfı", kapitalist üretim tarzına özgü bir kavramdır ve bu üretim tarzının ayrılmaz bir parçasıdır. İşçi sınıfının yapısı ve tanımı, ekonomik, sosyal ve siyasal boyutlarıyla ele alındığında, iç içe geçmiş üç düzlem söz konusudur.

Birinci düzlemde, yaşamlarını yeniden üretmek için emek gücünü satmaktan başka bir ekonomik kaynağı olmayan, diğer bir ifadeyle, "mülksüzleştirilmeleri tarihe ateşten ve kandan harflerle yazılmış" ve üretim araçları üzerinde herhangi bir mülkiyet hakkı bulunmayan emekçiler vardır.

İkinci düzlemde, işçi sınıfı, kapitalist üretim ilişkileri olarak tanımladığımız sömürü mekanizmasının kaybeden tarafıdır. Onlar, ancak kendilerine bahşedilen ücretle yaşamaları beklenen ve sadece iş yapacak eller olarak görülüp entelektüel üretimden koparılan bir sosyal sınıf; kir, pas içinde, yorgun argın ve gelecek kaygısıyla çırpınan geniş insan yığınlarıdır.

Üçüncü düzlemde, işçi sınıfı, kapitalizmin kutsal hakimiyetinin, ekonomik krizlerinin, siyasal çelişkilerinin ve tarihsel evriminin nihai sonunu getirecek olan evrensel politik bir güce dönüşür; bu devrimci proletaryanın şekillendiği andır. Proletarya, insanlığın tarihsel birikimini ileriye taşıyacak, sınıfsız dünyanın kurucusu, kapitalizmin mezar kazıcısı ve yegâne devrimci sınıftır.

Kapitalist düzenin dayattığı evrensel eşitsizliklere ve acımasız sömürüye karşı, işçi sınıfının toplumsal kurtuluşun ve komünizmin kuruluşunun öncüsü olan devrimci bir özneye dönüşmesi, işçilerin kendi çıkarlarını toplumun ortak çıkarı olarak örgütlemeleriyle mümkündür. Devrimci örgüt, işçi sınıfının kendi sözünü söylemesinin aracı, diğer işçilerle çıkar birliğini örgütlemenin alanı ve kapitalizmi yıkmamanın bir silahı olmalıdır. Bu siyasal stratejinin inşası için öncelikle, bugünün işçi sınıfının mevcut üretim ilişkileri temelinde doğru bir şekilde anlaşılması gerekmektedir.

Kapitalist Üretim Yeni Evresi ve Toplumsal Proletarya

Kapitalist üretim tarzı boyunca sermaye sınıfı, toplumların ürettiği bilimsel bilgiyi kendine mal ederek üretim araçlarını daha gelişmiş seviyelere taşımıştır. Ancak bu aşamalarda, işçilerin bir bölümü emek sürecinin dışına itilmiş, daha düşük maliyetli ve basit işler yaratılarak güvencesiz istihdam alanları oluşturulmuş ve parçalanmış bir sınıf yapısı ortaya çıkarılmıştır. Bu durum, üretim araçları ile üretim ilişkileri arasındaki çelişkileri büyüterek sınıf mücadelesinin yeni bir zemin üzerinde şekillenmesine yol açmaktadır. Geçmişe göre farklılıklara sahip bu zeminde, işçi sınıfının yeniden örgütlenmesi ve "kendi için sınıf" haline gelmesi, büyüyen çelişkilerin ve dönüşümlerin doğru kavranmasına bağlıdır.

Neoliberal dönemde kapitalistlerin elinde biriken devasa kaynaklar, kapitalizm tarafından teknolojik yenilikleri desteklemek ve insanlığın tarihsel, bilimsel birikimini sömürü düzeni lehine kullanabilmek amacıyla seferber edilmiştir. Bugün, işçilerin işlerini ellerinden alacağı korkusu ve felaket senaryolarıyla tanıtılan teknolojiler, kapitalist iktidarların denetimindeki üniversitelerde ve holdinglerin fon sağladığı araştırma merkezlerinde üretilmektedir.

İşçi sınıfı ise, tüm bu gelişmelerden faydalanmak bir yana zarar görmektedir.

Kol emeği faaliyetlerinin insandan makinelere aktarılma süreci devam ederken, aynı zamanda zihin emeği de makineleştirilmektedir. Bilgisayar teknolojilerinin gelişmesiyle, fordist üretim modelinde mavi yakalı işçinin emeğine yabancılaşarak üretim sürecinde sadece bir refakatçiye dönüşmesi durumu, bugünkü teknolojik gelişmelerle birlikte, "beyaz yaka" olarak tanımlanan zihin emekçisi için de geçerli hale gelmiştir. Geçmişte canlı emek tarafından üretilen algoritmalar ve bugünün yapay zekâ teknolojileri, zihin emeğinin birçok alanını doldurur hale gelmekte, zihin emekçisi daha az üreten ve rutin şekilde görevini tekrar eden bir pozisyona çekilmektedir. Bu durum,

kapitalist üretim araçlarının gelişmişlik düzeyine bağlı olarak zihin emekçisinin payına düşen rolü göstermektedir.

Günümüzde emek gücünün her türünün değerinin dünya çapında düşmesi, bir rastlantı değil, kapitalist üretim ilişkilerinin kaçınılmaz bir sonucudur. Sermaye sınıfının çıkarları doğrultusunda üretilen bilimsel bilgi, hızla üretim sürecine entegre edilmiş ve emeğin toplumsal üretimden aldığı pay azaltılmıştır. Yapay zekâ teknolojilerinin en önemli yatırım alanlarından biri haline gelmesiyle birlikte, veri etiketleme gibi çok düşük ücretli işlerde çalışanların sayısının astronomik düzeyde artması, toplumsal emeğin bu alana yönlendirilmesi ve üretimden emekçilere ayrılan payın düşmesi, kapitalist sınıfın üretim süreçlerini kendi lehine nasıl organize ettiğinin en güncel örneğidir.

Bugünün kapitalist sınıfını ve kapitalist sistemi tanımlarken, üretim süreçlerinde kullanılan güncel sömürü yöntemlerini, teknolojik gelişmelerin artı-değer üretimi ile gelir paylaşımını nasıl etkilediğini ve bu koşullar altında sınıfsal eşitsizliklerin nasıl şekillendiğini göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Günümüzde kapitalist sınıf, işçi sınıfının kol ve zihin emeğini teknolojik gelişmeleri sonuna kadar kullanarak en üst düzeyde sömürmektedir. Bununla birlikte, kapitalist sistem, sadece üretim araçlarının teknolojik düzeyini yükseltmekle kalmayıp, aynı zamanda her türlü bilgi ve hizmet üretimini de sermayenin çıkarları doğrultusunda bir meta haline getirmekte ve kâr maksimizasyonunun temel motoru olarak işletmektedir.

İş gücünün çok daha ucuz ve güvencesiz bir hale gelmesi, kapitalist tekelleşmenin ileri aşamalarına işaret etmektedir. Özellikle bilişim sektöründeki oligopoller, dünya piyasasına egemen olurken, geçmişten bugüne "orta sınıf" olarak tanımlanan; ekonomik ve kültürel üstünlüğüyle en yoksul işçi katmanından farklılaşan ara sınıf, bu dönüşüm karşısında avantajlarını kaybetmekte ve bir toplumsal kategori olarak henüz tamamen ortadan kalkmamış olsa da giderek yoksullaşmakta ve küçülmektedir.

Türkiye'de esnaf-kurye olarak bilinen ve dünyada da yaygınlaşan parça başı ve sosyal güvenceden yoksun bırakılmış, geleceksiz çalışma biçimleri, baskın işçileşme yöntemi haline getirilmekte; yazılım teknolojileriyle bu işçilerin denetlenmesi ve sömürülmesinin teknik araçları, psikolojik yıkımın eşliğinde olan zihin emekçilerine yaptırılmaktadır.

Öte yandan, tüm bu gelişmeler, sermayenin canlı emeğe muhtaç olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Zihin emeğinin makineleşmesiyle, geleneksel sanayi üretiminin dışında yeni iş alanları da ortaya çıkmakta; yapay zekâ teknolojilerinin düşük ücretli, herkesin yapabileceği, zaman ve mekân sınırlarını aşan işler yarattığı görülmektedir. Mahkûmlara, çocuklara, göçmenlere ve geçmişte sömürge olmuş ülkelerden devşirilen dijital işçilere yaptırılan, ücret yerine adeta harçlıkla karşılanan ve üretimin tamamlayıcısı olarak görülen işler yaygınlaşmaktadır.

Kapitalizmin içinde bulunduğumuz evresinde, sanayi üretimi devam ederken bilgi ve hizmet üretimi hızla metalaşmakta, zihin emeği artı-değer sömürsünün temel kaynaklarından biri haline gelmektedir. Güvencesiz, geleceksiz, örgütsüz çalışma biçimlerinin yaygınlaşması, esnek istihdam modellerinin uygulanması ve küçük mülk sahibi kesimlerin giderek yoksullaşmasıyla birlikte, tüm dünyada bir işçileşme süreci yaşanmaktadır.

İşçileşme veya proleterleşme sürecinin bir diğer boyutu, nüfusun giderek artan bir kesiminin "yedek işçi ordusu" konumuna itilerek işsizleşmesidir. İşsizler, yalnızca emek gücünü satma olanağından değil, temel geçim araçlarından da yoksun bırakılarak, işçi sınıfının en alt ve en ağır sömürüye maruz kalan kesimi haline gelmektedir.

İşçi sınıfı içindeki bölünme, "sanayi işçisi", "mavi yaka", "beyaz yaka", "zihin emekçisi", "hizmet işçisi", "kent emekçisi" ve "işsiz" gibi farklı tanımlamalarla ifade edilse de tüm bu kesimlerin ortak noktası, yaşamlarını sürdürebilmek için emek güçlerini satmaktan başka bir geçim yöntemine sahip olmamalarıdır.

Üretim araçlarından ve üretim sürecinin denetiminden bütünüyle yoksun ve giderek çeşitlenen işçi sınıfının toplumsal karakteri, bu dönüşüm sürecinde daha da belirginleşmiştir. Bugün işçi sınıfı; sanayi işçileri ile birlikte, işsizler, güvencesiz veya kayıt dışı çalışanlar, ev içi emeği karşılıksız bırakılan kadınlar, klasik patron-işçi ilişkisinin sınırında yer alan "esnaf kuryeler" ile bilişim ve yazılım sektörlerinde giderek standartlaşan ancak güvencesiz çalışma koşullarına mahkûm edilen zihin emekçileri gibi farklı kesimlerden meydana gelmektedir. Günümüzde, dar ve ekonomik çıkarlarla tanımlı bir sınıfsallığı değil "toplumsal" bir varoluşu ifade eden, kapsamı genişleyerek toplumsal yaşamın her alanında varlık gösteren, tüm katmanları bünyesinde toplayarak devasa bir üretici güce dönüşen emekçilerin bütününe "toplumsal proletarya" olarak tanımlıyoruz. Toplumsal proletarya, ancak birleşik-örgütlü mücadele ve devrimci siyaset aracılığıyla politik bir güce evrildiğinde, sınıfsız ve sömürsüz bir geleceğin kurucu devrimci öznesi olabilecektir.

Bununla birlikte, işçileşme kavramı, yalnızca üretim araçlarının mülkiyetinden yoksun bırakılmayı değil, aynı zamanda işçinin emek sürecine dair sahip olduğu pratik bilgiyle bağlantılı politik gücünün sermaye sınıfı tarafından bertaraf edilmesini ve emekçilerin toplumsal yaşamı düzenleyen bir sosyal aktör olmaktan çıkarılmasını ifade eder. Bu nedenle, işçi sınıfını sosyal ve politik alanın dışına atan gelişmeler yalnızca ekonomiyle sınırlı kalmamalı, siyaset ve ideoloji alanlarında da mücadelenin konusu olmalıdır.

Kapitalist sınıfın finanse edip yönlendirdiği teknolojik dönüşümlerin işçi sınıfının çıkarlarına karşı yıkıcı etkilerinin nasıl ortadan kaldırılacağına dair yaratıcı yöntemler geliştirmek ve yöntemsel tespitlere politik bir misyon kazandırmak, devrimci örgütün asli görevidir. Ancak bu şekilde, kapitalist üretim ilişkilerinin kaybedeni olan işçi ile komünizmin müjdecisi olan işçi arasında gerçek bir bağ kurulabilecektir.

"Sosyal Devlet"siz Kapitalist Dönüşüm

Kapitalist iktidarların uygulamak zorunda kaldığı "sosyal devlet" politikaları, sosyalist iktidarların emperyalist-kapitalist sisteme karşı alternatif bir düzen inşa ettiği, dünya çapında örgütlü işçi sınıfının politik bir özne olarak sermaye sınıfıyla pazarlık yapabildiği ve kapitalist devlet aygıtının işçilerin taleplerine kulak tıkayamadığı istisnai bir dönemde hayata geçirilmiştir. Ekim Devrimi'nin ardından, kapitalist sistemin bir sağkalım güdüsüyle uygulamaya koyduğu sosyal devlet politikaları, İkinci Dünya Savaşı sonrası değişen konjonktürle birlikte dönüşüme uğramış, kapitalizmin neoliberal evresinde ve Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla işçi sınıfına yönelik acımasız saldırılar eşliğinde büyük ölçüde ortadan kaldırılmıştır.

Son 50 yılda, teknolojik gelişmelerin uzun tedarik zincirlerini mümkün kılması, sanayi merkezlerinin yer değiştirmesi, sermayenin kâr oranlarını artırma eğilimi ve kapitalizmin yıkıcı-yaratıcı dinamiklerinin devreye sokulmasıyla sosyal devlet uygulamalarının yok edildiği yeni bir döneme girilmiştir. Bu süreçte, işçi sınıfının örgütlü gücünün kırılmasıyla birlikte, devlet bütçelerinin büyük kısmı kapitalistlere aktarılmış, sağlık, eğitim, barınma ve ulaşım gibi temel ihtiyaçlara ayrılan devlet desteği önemli ölçüde ortadan kaldırılmış ve tüm toplumsal ihtiyaçlar paralı hale getirilmiştir.

Bu köklü ve toplumu yalnızlaştırıcı değişimler, "makul" ve "makbul" olarak öne çıkarılan yeni bir emekçi tipinin şekillenmesine de yolaçmıştır. Bu emekçi, kapitalist sistemin bütün şiddetine karşı birey olarak direnmesi gereken, toplumsal sorumluluklarından uzaklaşmış, örgütsüz ve kendi olanaklarıyla bir girişimci olması beklenen insandır. Böylece, yoksulluk ve açlık gibi kapitalizmin ürettiği eşitsizlikler ve emekçilerin yaşadığı sorunlar, "bireysel başarısızlıklar" olarak sunulmaktadır.

Sosyal devlet politikalarının terk edilmesiyle birlikte, kapitalist sınıf ile işçiler arasındaki eşitsizlik daha fazla derinleşirken, işçilerin politik ve kamusal alandan dışlanması girişimleri

de giderek artmaktadır. Bu süreçte, devlet, siyasi partiler, sendikalar gibi örgütlenmelerin yanı sıra, bilimsel bilgi üretimi, toplumsal yapı ve siyaset alanı da kapitalist düzenin ihtiyaçlarına göre yeniden tanımlanıp inşa edilmektedir. Böylece, işçi sınıfının sahip olduğu sınırlı haklar ve örgütlü yapılar sistemli bir şekilde küçültölmekte ve yoksul kesimlerin kolektif direnişinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

Dönüşen Kapitalizmde Türkiye İşçi Sınıfı

Türkiye kapitalizmi, ucuz emek gücüne dayalı meta üretimi modeliyle dünya kapitalist sistemine entegre olmuş ve bu bağımlılık ilişkisi sermaye birikim rejimini belirleyen temel dinamiklerden biri haline gelmiştir. Anadolu'nun birçok bölgesinde kurulan Organize Sanayi Bölgeleri ve bunların güçlendirilmiş ulaşım ağları, patriarkal, feodal, milliyetçi ve dini örgütlenmelerle birlikte, işçileri ölüm riski altında, güvencesiz ve geleceksiz koşullarda çalıştırmayı amaçlayan bir mekanizma olarak işlemektedir.

Türkiye işçi sınıfı, kapitalist üretim süreçlerinde ve üretim ilişkilerinde yaşanan dönüşümlerle birlikte, tıpkı dünya genelinde olduğu gibi, son yıllarda sektörel ayrımlara ve iş tanımlarına göre daha fazla bölünmüş, örgütsüzleştirilmiş ve parçalanmıştır.

Tarihsel olarak işçi sınıfının örgütlü yapısını ve ana gövdesini temsil eden sanayi işçileri, artı-değerin üretilmesinde ve ülkenin ekonomik kalkınma sürecinde hâlâ kritik bir rol oynamaktadır. Türkiye'nin sanayi üretimi, özellikle çevresindeki ülkelerle kıyaslandığında, ekonomik büyüme ve kalkınma açısından önemli bir yere sahiptir. Sanayi işçisi veya "mavi yaka" olarak tanımlanan fabrika işçilerinin, özellikle metal, enerji ve petrokimya gibi stratejik sektörlerde sendikali olma oranı görece yüksektir. Ancak, sendikaları sınıf mücadelesinin aracı olarak değil, kişisel zenginleşmelerinin kaynağı olarak gören sendika ağlarının hakimiyeti, devletin işçi düşmanı politikaları ve İslamcı, milliyetçi ideolojilerin sanayi işçileri arasında güçlenmesi gibi faktörler, mavi

yakalı işçilerin tüm emekçilerin direnişine önderlik etmesini, fabrikalarda örgütlenmenin büyümesini ve kalıcı kazanımlar elde edilmesini engellemektedir.

Hizmet sektörü ise, kapitalizmin güncel yönelimleriyle uyumlu şekilde hızla büyümüş ve sermayenin transferi ile dönüşümü konusunda Türkiye kapitalizmine esneklik kazandırmıştır. Turizmden mağaza ve market işçilerine, depo çalışanlarından motokuryelere kadar farklı sektörlerdeki milyonlarca güvencesiz işçi, bugün Türkiye işçi sınıfının en kalabalık kesimini oluşturmaktadır. Geleneksel sendikal yapıların kapsayamadığı bu kesim, özgün ve bağımsız örgütlenme örnekleri yaratarak, sınıf mücadelesini büyütme yolunda ilk adımlarını atmaktadır. Parça başı çalışmanın, güvencesizliğin, geleceksizliğin ve bireysel performansın en fazla öne çıktığı hizmet sektörü işçileri, her geçen gün, Türkiye'de sınıf mücadelesinin militan ve direnişçi bir kesimi olarak güçlenmektedir. Devrimci sınıf örgütlenmeleri, hizmet sektörü işçilerinin ortak mücadelesini örgütleyebilmek ve siyasal temsilcisi olabilmek için güncel ve gerçekçi analizler yaparak etkili bir mücadele perspektifi oluşturmalıdır.

"Beyaz yaka" olarak tanımlanan ve zihin emeğiyle çalışan, mimar, mühendis, avukat, öğretmen, hekim, akademisyen ve ofis çalışanları gibi geniş bir emekçi kesim, kapitalizmin mevcut yapısal krizine kadar nispeten iyi ücretler alarak daha güvenceli bir yaşam sürdürebilmiştir. Ancak bugün, bu kesim giderek artan bir şekilde yoksullaşmakta ve yoğun bir sömürüye maruz kalmaktadır. Bu durum, örgütlenme ve hak arama refleksleri mavi yakalılara göre zayıf olan beyaz yakalı emekçiler için sınıfsal örgütlenme olanaklarını daha belirgin hale getirmiştir. Beyaz yakalılar, toplumsal hareketler içinde çoğunlukla yer almalarına rağmen, taşıdıkları potansiyel politik güç henüz bazı sektörlerde örgütlü bir yapıya dönüştürülebilmiştir. Bu kesim içinde, ücret iyileştirme talebinin ötesine geçerek, kapitalizmi sorgulayan ve radikal sınıf mücadelesi anlayışıyla emek cephesini birleştiren bir anti-kapitalist siyaset örgütlenmelidir.

Türkiye işçi sınıfının bölünmüş ve örgütsüz yapısının bir başka boyutunu, kadın emeğinin ideolojik bir yaklaşımla gasp edilmesi oluşturmaktadır. Eşit işe eşit ücret ilkesi yok sayılmakta, esnek, güvencesiz ve sendikasıız çalışma biçimleri, kadınları daha fazla sömüren bir yapıyı güçlendirmekte, ev içi emeğin tüm yükü kadınların omuzlarına bırakılmaktadır. Özel alanın yalnızca kadınların sorumluluğunda olması, bakım emeğini kadınlara yükleyerek eşitlik ilkesini hiçe saymakta ve kadınların ücretli emek sürecinde de yok sayılmalarına hizmet etmektedir.

Türkiye işçi sınıfının bölünmüş yapısı, ekonomik ve siyasal haklar açısından her geçen gün daha fazla kayıp yaşanmasına yol açmaktadır. Yüksek işsizlik oranı, yedek iş gücü ordusunu yaratırken, başta asgari ücret olmak üzere işçi ücretlerinin baskılanması sonucunu doğurmaktadır. Örgütlü mücadelenin olmadığı koşullarda, işçilerin yaşadığı yoksulluk ve hak kayıplarını geri kazanmak mümkün değildir. Her alanın özgünlüğüne göre devrimci siyaseti taşıyacak araçlar ve sınıfsal temele dayalı örgütlenmelerin kurulması, devrimci örgütün önünde zorlu bir görev olarak durmaktadır.

Devrimci Siyaset ve Sınıf Sendikacılığı

Kapitalist üretim tarzının yaygınlaşması, ağır çalışma koşullarında sömürülen işçilerin sendikal örgütlenmeler kurmasına zemin hazırlamıştır. Sekiz saatlik iş günü ve grev hakkı gibi evrensel kazanımlarla güçlenen sendikalar, sınıf mücadelesi tarihinde önemli bir yer edinmiştir. Ancak sosyalist örgütlerin zayıflamasıyla birlikte sendikalar, işçi sınıfının gerçek ekonomik ve politik taleplerini karşılamaktan giderek uzaklaşmış ve bu yapılar içinde baskın hale gelen çıkar grupları, sendikaları kendi hedefleri doğrultusunda şekillendirmeye başlamıştır. Fabrika örgütlenmesine dayalı geleneksel sendikacılığın, özellikle hizmet sektöründeki işçilerin ihtiyaçlarına ve mücadelesine yanıt verememesi, Türkiye'de de benzer bir sorunu derinleştirmiştir. Bu durum, günümüz sınıf mücadelelerinde, sendikal örgütlenme

biçimlerinin sorgulanması ve sendikal örgütlenmenin yeniden tanımlanması gerektiğini göstermektedir.

Türkiye'de işçi sınıfı mücadelesi, 1800'lerin sonlarında şekillenmeye başlamış, 1960'larda ise dünya genelindeki işçi direnişleriyle birlikte önemli bir örgütlenme sürecine girmiştir. DİSK'in kuruluşu, işçi sınıfının hukuksal ve toplumsal kazanımlarını güçlendirmiştir. Ancak 1970'lerde yürürlüğe giren sendikal yasalar, TÜRK-İŞ'in patronlara hizmet eden sarı sendikacılığı ve 12 Eylül darbesi, işçi sınıfının örgütlü mücadelesine ağır bir darbe vurmuş; 1990'larda radikal biçimde dayatılan neoliberal politikalar ve kamu kurumlarının özelleştirilmesiyle sınıf mücadelesi daha da zayıflatılmaya çalışılmıştır. İşçiler ve sendikalar, haklarına ve örgütlü yapısına yönelik bu saldırılara, 15-16 Haziran Direnişi, 89 Bahar Eylemleri ve Büyük Madenci Yürüyüşü gibi kitlesel ve militan direnişlerle karşılık vermiştir.

Küresel ekonomik krizleri ve milliyetçi dalgaları kullanarak iktidara gelen AKP döneminde ise, emekçilerin uzun mücadeleler sonucu kazandığı anayasal haklar fiilen askıya alınmıştır. İktidarın hak gasplarına ve kapitalistlere peşkeş çekilen özelleştirmelere karşı, SEKA, TÜPRAŞ ve TEKEK direnişleri gibi ülke çapında güçlü işçi eylemleri gerçekleşmiş, bu direnişler sonucunda iktidar, işçilerin talepleri doğrultusunda geri adım atmak zorunda kalmıştır.

Türkiye'de bugün iktidar ve kapitalist sınıf tarafından desteklenen yeni sendikacılık modelinde, sendikal haklar kısıtlanmakta, örgütlenme, grev ve direnişler marjinal sayılarak işçilerin mücadelesi baskı altına alınmaktadır. Örgütlü sendikal mücadelenin engellenmesi amacıyla, çocuk işçiliği ve göçmen emeği, ucuz iş gücü olarak ve kayıt dışı biçimde kapitalist piyasaya sunulmaktadır. Göçmen ve mülteci işçiler, uzun çalışma saatleri, sağlıksız ve güvencesiz koşullarda sömürülmekte, yaşam haklarının ihlal edilmesi ve ülkelerine geri gönderilmekle tehdit edilmektedir. Kapitalizm emek gücünü yeniden üretirken, milliyetçi ve faşist siyasal

örgütlenmeler işsizliğin sorumlusunu göçmen emeği olarak gösterip ırkçılığı körüklemektedir. Bu faşist yaklaşım, ucuz ve kayıt dışı iş gücünün işçi sınıfına karşı bir tehdit aracına dönüştürülmesine de olanak sunmaktadır.

Sermayenin ihtiyaçlarına göre yasaların sürekli güncellenmesi, işçilerin kazanılmış haklarına dönük saldırılar ve sendikal bürokrasinin varlığı, tepkiye yol açarak farklı ölçeklerde örgütlü direnişleri de beraberinde getirmektedir. Kamu emekçileri, uzun yıllara dayanan bir sendikal mücadele birikimine sahipken, özel sektörde çalışan beyaz yakalı işçiler de son yıllarda sendikal örgütlenmelere katılmaya başlamıştır. Öte yandan, mavi yakalı işçiler ise hak gaspları ve yasal sınırlamalara karşı fiili direnişlerini her geçen gün artırmaktadır.

Türkiye işçi sınıfının direnişinde ve sınıf mücadelesinin tüm alanlarında umut veren bir diğer olgu, son yıllarda daha görünür hale gelen ve mücadelecî çizgiyi güçlendiren bağımsız sendikal örgütlenmelerdir. Sarı sendikacılık, örgütlü işçiler arasında etkisini sürdürerek emekçilerin çıkarlarını korumak yerine siyasi iktidar ve sermaye ile uyumlu bir çizgi izlerken, bağımsız sendikalar henüz sınırlı örneklerle varlık göstermektedir. Sınıf sendikacılığı iddiasını sürdüren bazı tarihsel sendikalar ve konfederasyonlar, işçi haklarını korumada yetersiz kalmış, yeni kazanımlar elde edememiş, iş yerleriyle bağlarını zayıflatmış ve bürokratikleşmiştir. İşçi sınıfı mücadelesinin gerilemesine yol açan bu tablo, devrimci siyasal öznelerin yeni arayışlara yönelmesine zemin hazırlamıştır.

İşçilerin ekonomik talepler temelinde örgütlenmesini sağlayan ve üretimden gelen gücünü patronlara karşı kullanmasını mümkün kılan bağımsız sendikacılık örnekleri, madencilik, özel sektör öğretmenleri, inşaat ve tekstil gibi sektörlerde, işçilerin yürüttüğü fiili ve meşru mücadelelerle yol açıcı deneyimler sunmaktadır. Bu deneyimlerin büyütülmesi ve her sektörün özgün koşullarına uygun örgütlenme araçlarının yaratılması, sosyalist devrimci siyasetin güçlenebilmesi açısından da önem taşımaktadır.

İşçi sınıfı hem dünyada hem de Türkiye'de yerel ve bölgesel düzeyde birçok iş yerinde örgütlenmeye devam etmektedir. Sayıları az ancak etkileri büyük mücadeleci sendikaların çabalarıyla görünür hale gelen sömürü mekanizması, sermayenin mutlak egemenliği altındaki siyasal iktidarın hedeflerini açıkça ortaya koymaktadır. Tarım ve eğitim politikalarından kolluk güçlerinin seferber edilmesine, iş kanunlarındaki değişikliklerden diğer yasal düzenlemelere kadar atılan her adım, işçi sınıfının örgütlenmesini baskılamak ve sınıf hareketlerinin politik hedeflerine ulaşmasını daha en başından engellemek amacıyla bir bütün olarak uygulanmaktadır.

İşçi sınıfının mücadeleci sendikal birikiminin sahiplenilmesi ve taban örgütlenmesine dayalı sınıf sendikacılığı çizgisinin güçlendirilmesi, devrimci örgütün öncelikli görevlerindendir.

Örgütlü sendikal mücadelenin önündeki en büyük engellerden biri, grevli toplu sözleşme hakkının engellenmesidir. Üretimden gelen gücün gerçek anlamda etkili hale gelebilmesi için bu hukuki sınırlamalara karşı kitlesel bir mücadele hattı oluşturulmalıdır. Grevin yasaklandığı koşullarda Kavel direnişini yaratan, kamu emekçilerinin sendikalaşmasının yasalarla engellendiği dönemde KESK'i kuran fiili ve meşru mücadele geleneği, solun ortak mirasıdır. Somut tahlillerle, alan bilgisi ve deneyimiyle donanmış devrimci kadrolar yetiştirilmeli; her iş yerini, fabrikayı, plazayı sınıf mücadelesinin bir alanına dönüştürecek sınıf sendikacılığı çizgisi öne çıkarılmalıdır. Sosyalist hareketin saflarına sızan bürokratik sendikacılık anlayışına ve sendikaları dar örgütsel çıkarlara göre yönlendirmeye çalışan siyasi çizgilere karşı, işçi demokrasisi ve taban sendikacılığı ilkesel olarak savunulmalıdır.

Emek Cephesi Düşmedi, Savaş Devam Ediyor!

Komünizm, insanlığın özgürce gelişebilmesi için, zorunlu emek sürelerini mümkün olduğunca kısaltarak en geniş boş zamanı yaratmayı amaçlar. Kapitalizm, kendisinden

önceki üretim tarzlarının çelişkilerinden nasıl doğmuşsa, bugünün üretim araçları da geleceğin toplumuna giden yolları döşemekte ve kapitalizmin iç çelişkilerini daha da keskinleştirmektedir. Ancak kapitalist üretim tarzının iç dinamikleri, komünist topluma ilerlemeyi kendiliğinden bir süreç haline getirmez. Bu noktada öznenin müdahalesi, yani işçi sınıfının öncü partisiyle birlikte mücadele eden örgütlü işçi hareketi, komünizme ulaşma mücadelesinde vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. İşçi sınıfının örgütü, bir yandan bugünden itibaren işçilerin insan onuruna yaraşır bir yaşam sürmesi için savaşıırken, diğer yandan gözünü inşa edeceği geleceğin toplumuna dikmelidir.

Teknolojik değişimler, sınıflar üstü birer "ilerleme" olmadığı gibi, teknolojik olanaklarla yaratılan toplumsal düzen de bir "doğa kanunu" değildir. Tüm bu gelişmeler, politik güç ilişkilerinin bir sonucudur ve bu durum, kapitalist düzenin politik mücadeleyle yıkılacağını da açıkça göstermektedir. İşçiler üzerindeki boyunduruğunu güçlendirmeyi ve iş yerlerindeki direnişleri daha potansiyel aşamasındayken boğmayı hedefleyen kapitalizme karşı mücadele, sınıf mücadelesinin tamamlayıcı unsuru olarak örgütlenmelidir.

İşçi sınıfının devrimci örgütü, devrim fikri ile yoksul emekçiler arasında kopmaz bir bağ kuracaktır. İşçileri sadece oy deposu olarak gören ve devrimci mücadeleden uzak eğilimlere karşı, bugünün devrim stratejisi, yıkıcı ve yaratıcı bir iktidar perspektifi ile birlikte işçi sınıfı içinde filizlenecektir. Sınıf sendikacılığı çizgisinden uzaklaşan sendikal anlayışlara ve işçileri sömürü düzenine mahkûm eden düzen partilerine karşı; devrimci hedefleri belirgin, düzen içi siyasal yönelimlerden bağımsız ve ideolojik duruşundan ödün vermeyen bir politik sınıf örgütü mutlaka muzaffer olacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EŞİTLİK VE ÖZGÜRLÜK İÇİN SOSYALİST CUMHURİYET

Türkiye Cumhuriyeti'nin Sınıfsal Tahlili

Türkiye, emperyalist-kapitalist sisteme entegre olmuş bir kapitalist ülkedir. Toplumsal, siyasal, ideolojik ve kültürel yapı, kapitalist pazarın evrensel kuralları doğrultusunda şekillenmiştir. Ücretli emek sömürüsü, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet ve emek gücü başta olmak üzere üretici güçlerin metalaşması, Türkiye'deki kapitalist üretim tarzının temel unsurlarıdır. Geleceğin yönünü tayin edecek mücadele ise bu çelişkilerden beslenerek ve onları aşma hedefiyle gelişecek; işçi sınıfı ve onun müttefiki olan diğer toplumsal dinamikler ile kapitalist sınıf arasındaki çatışmada somutlaşacaktır.

Türkiye'de ulus-devletin inşası, burjuva devrim sürecinin bir parçası olarak, kapitalist devletin kurumsallaşmasıyla eş zamanlı gelişmiştir. 19. yüzyılın ikinci yarısında şekillenmeye başlayan bu süreç, 1908 İkinci Meşrutiyet ile ivme kazanmış ve 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ile yeni bir aşamaya ulaşmıştır. Ancak Cumhuriyet'in kurucuları, halkların bir arada yaşayacağı ve çok kültürlü bir toplumsal yapıyı esas alan çoğulcu bir ulus-devlet modeli benimsememiştir. Kuruluş öncesinde Ermeni Soykırımı ile başlayan ve sonrasında Rumların mübadele yoluyla sürgün edilmesi, Kürt halkının asimilasyon ve katliamlarla karşı karşıya bırakılması, Aleviler başta olmak üzere Türk-Sünni kimliği dışındaki gruplara yönelik sistematik ayrımcılık politikaları, ulus-devlet inşasının tekçi karakterini belirlemiştir. Aynı zamanda, ekonomik ve sosyal yaşamda önemli bir yer tutan gayrimüslim kesimler baskı, sürgün ve mülksüzleştirme politikalarına maruz bırakılmış; köylüler ise topraksızlaştırılmıştır. Böylece yeni palazlanan Türk burjuvazisine büyük ölçekli bir mülkiyet ve sermaye aktarımı sağlanmış ve ulus-devlet inşa süreci bu temelde şekillendirilmiştir.

Cumhuriyet'in kuruluş evresinde, Türkiye'nin çok uluslu ve demokratik bir toplumsal yapı inşa etme potansiyeli ortadan kaldırılmış; onun yerine, Sünni Türk üstünlüğüne dayanan, tek millet, tek mezhep ve tek kimlik anlayışını esas alan inkârcı ve otoriter bir kapitalist devlet düzeninin temelleri atılmıştır. Cumhuriyet'in kuruluşu ve sonrasında kurumsallaşan devlet anlayışı, ulus-devlet modelini, toplumsal kesimler arasındaki eşitsizlikleri kalıcı hale getiren bir çerçevede biçimlendirmiştir.

Cumhuriyet'in ilanından sonra Kemalist iktidarın gerçekleştirdiği bazı dönüşümler, özgün ve modern nitelikler taşısa da bunlar burjuvazinin öncülük yaptığı önceki hareketlerden bir kopuş değil, kapitalistleşme sürecinin tamamlayıcı adımları olarak anlaşılmalıdır. Türkiye'de burjuva devrimi, kapitalistleşme sürecinin geç başlaması ve Osmanlı'dan miras kalan feodal ve tarımsal yapının etkisiyle, ekonomik, siyasal ve ideolojik alanlarda radikal bir kopuş yerine, kapitalizm öncesi toplumsal ve iktisadi ilişkilerin kademeli bir şekilde dönüşümüyle şekillenmiştir. Kemalist reformlar, bir yandan kapitalist sınıfın egemenliğini pekiştirmek amacı güderken, diğer yandan bu sürecin bir parçası olarak, kapitalist üretim tarzının yerleşmesi ve burjuva ideolojilerin kökleşmesi için altyapı hazırlamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti hiçbir dönem halkçı bir karaktere sahip olmamıştır. Cumhuriyet, halkın ve emekçi kesimlerin sınırlı siyasal katılımıyla şekillenen bir biçimde ve burjuva devrimler çağıının sona erdiği bir dönemde kurulmuştur. Bu kuruluş, asker ve burjuva elitlerinin öncülüğünde, yukarıdan aşağıya doğru gerçekleşmiş ve Marksist tanımıyla "burjuva demokratik devrim" niteliğini taşımamıştır. Cumhuriyet'in kuruluş sürecinde sınırlı olan halk katılımının sınıfsal bir nitelik kazanmasını büyük bir tehlike olarak gören Kemalist iktidar, ülkenin geleceğini daha ilk aşamadan itibaren dünya kapitalizmiyle bütünleşmekte aramıştır. İşçi örgütlenmeleri ve grev girişimleri ilk aşamalarda

yasaklarla engellenmiş, sınıf hareketlerine öncülük eden devrimci komünist kadrolar ise katliamlar ve tutuklamalarla sindirilmeye çalışılmıştır. Burjuvazinin gericileştiği bir dönemde kurulan Türkiye Cumhuriyeti, kadın hareketlerini ve halkların kaderini tayin hakkını bastırmış, tarım ve toprak devriminden kaçınmış ve emperyalizme eklenerek devrimci potansiyeli yok etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti, ekonomik, politik, ideolojik, kültürel ve askeri boyutlarıyla kapitalizme bağımlı bir sistem olarak inşa edilmiştir ve bu bağlamda tarihinin hiçbir döneminde anti-kapitalist veya anti-emperyalist bir karakter kazanamamıştır.

Cumhuriyet tarihinde olduğu gibi, siyasal mücadeleler tarihinin son döneminde de modern devlet anlayışının, bilimsel eğitimin, mezhepler arası barışın ve kadın-erkek eşitliğinin güvencesi olarak görülen laiklik, Cumhuriyet'in kurucu iktidarı ve sonraki hükümetler tarafından toplumsal ilerleme ve aydınlanmanın bir aracı olarak değil, sermaye egemenliğini meşrulaştıran bir mekanizma olarak savunulmuştur. Laiklik, kapitalist sistemin devamlılığını sağlamak amacıyla kullanılmış; siyasal İslam'ın karşı-devrimci özellikleri, kitleleri etkileme ve toplumsal muhalefeti zayıflatma adına bir araç olarak işlevsel hale getirilmiştir.

Uzun yıllardır iktidarda olan ve ülkeyi kapitalist ideolojilerin etkisiyle derin bir çürüme sürecine sürükleyen AKP de, Kemalist ideolojinin ve iktidarların halkın dini inançlarını siyasal, ekonomik ve toplumsal yaşamda anti-komünist ve emek düşmanı bir araç olarak kullanmasının bir ürünü olarak doğmuştur.

Laiklik, salt hukuki bir ilke olmaktan çıkıp, sınıfsal bir perspektifle ele alınmalı ve devlet düzeyine sıkışmayarak, toplumsal yapıyı dönüştüren bir gerçeklik olarak örgütlenmelidir. Farklı inanç gruplarının haklarını güvence altına almak ve laikliği toplumsal dönüşüm aracı haline

getirmek, yalnızca komünist bir iktidar altında mümkün olacak önemli adımlardır. Bu dönüşüm, yalnızca hukuki düzenlemelerle sınırlı kalmayacak, toplumsal yapıyı köklü bir şekilde değiştirerek, eşitliği, bilimsel gelişmeyi ve toplumsal adaleti güvence altına alacaktır.

Bununla birlikte, Cumhuriyet'i tarihsel olarak değerlendirmek, eleştirmek ya da sahiplenmek, burjuva aydınlanmacılığının sınırlarıyla değil, Marksist dünya görüşü ve sınıfsal bakış açısının geniş ufkuyla yapılmalıdır. 1923 Cumhuriyeti'nin referanslarına ve Kemalist devletçilik ile laiklik eksenine sıkıştırılan sol siyaset ve sınıf mücadelesi anlayışı, komünist mücadeleyi düzen içi siyasal alanlarla sınırlandırarak iktidar perspektifini ortadan kaldırmakta ve devrimci dönüşüm iddiasını zayıflatan politik ve ideolojik eğilimleri güçlendirmektedir. Bu bağlamda, Cumhuriyet'in eleştirisi ve sahiplenilmesi, ancak devrimci bir perspektifle ve sınıf mücadelesiyle bütünleşmiş bir şekilde yapılmalı, Kemalist ideolojinin yarattığı sınırlamalardan arındırılmalıdır.

Asıl amaç, Cumhuriyet'in ve cumhuriyet fikrinin tarihsel önemini yok saymak değil, onu Marksist-Leninist bir bakış açısıyla ve sınıfsal ölçütler temelinde tanımlamaktır. Türkiye Cumhuriyeti, ne yalnızca Osmanlı sultanlığının sona erdirilmesi ve laikliği merkeze alan mutlak bir ilericilik tanımıyla özdeşleştirilebilir, ne de Kemalist kurucu kadroların ve sonraki iktidarların farklı halkları ağır bir baskı ve şiddet yoluyla sindirmesinden ibarettir. Cumhuriyetle hayata geçirilen siyasal ve kültürel dönüşümler, ekonomik ve sosyal yaşamda eşitsizliklerin derinleşmesi ve kapitalist üretim ilişkilerine mahkûm edilen bir toplumsal yapının inşasıyla birlikte hayata geçirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti, diğer burjuva devrimlerinde olduğu gibi, kapitalist sınıfın çıkarlarını temel alan bir devlet ve yönetim biçimi olarak kurulmuştur.

Eşit yurttaşlık anlayışının güçlendiği, sınıfsal eşitsizliklerin tarihe gömüldüğü, demokrasinin, adaletin, kamuculuğun ve laikliğin toplumsal bir ilke olarak benimsendiği, ırk, din, dil ve etnik köken gibi farkların toplumsal ayrıcalık kaynağı olmaktan çıkarıldığı ve halkların, anti-kapitalist mücadele birliğiyle siyasal bir özneye dönüştüğü bir sosyalist cumhuriyet, insanlığın bugün de en acil ve kaçınılmaz ihtiyacıdır. Sosyalist cumhuriyet, tüm toplumun ortak çıkarlarını ve eşitliğini savunarak, sermaye egemenliğinin sona erdiği bir dünya inşa etmenin gerekliliğini vurgular. Sosyalist cumhuriyet bir hayal değil, bir mücadele çağrısı ve harekete geçilmesi gereken tarihi bir görevdir.

Türkiye'nin Siyasal Rejimi ve Faşizmin Kurumsallaşması

Türkiye, 2. Dünya Savaşı sonrasında oluşan iki kutuplu dünya düzeninde, kuruluş kodlarına uygun olarak emperyalist-kapitalist blokta yerini almıştır. Bu dönemde, kapitalist gelişime paralel olarak ithal ikameci model benimsenmiş ve Türkiye ekonomisi, montaj sanayisine dayalı bir yapı üzerine inşa edilmeye çalışılmıştır. Emperyalizme bağımlılığın yeni bir boyut kazandığı bu dönemde, sanayi üretimi dışa bağımlı hale getirilirken askeri bağımlılık artmış, yerli ve yabancı tekellerin ortak çıkarları doğrultusunda örgütlü işçi sınıfı hareketi baskı altına alınmış, sol birikim ve devrimci hareketler rejimin temel düşmanları haline getirilmiştir.

Özellikle 1960-1980 yılları arasında işçi sınıfının kentlerde yoğunlaşması, emekçilerin, öğrenci gençliğin ve Kürt halkının aydın kesimlerinin sosyalist hareketlerin öncülüğünde örgütlenmesi kapitalist sınıfta derin bir korku yaratmıştır. 1960 darbesiyle oluşan reformist ortam, bazı toplumsal değişim ve haklar alanında adımlar atılmasına ve sosyalist düşüncenin güçlenmesine fırsat sunmuş, ancak sol yükselişi durdurmak amacıyla milliyetçi-faşist hareketler desteklenmiş, sosyal demokrasi ise solun önünü kesen

bir sistem aparatı haline getirilmiştir. 1960'lı ve 70'li yıllarda, Birinci Türkiye İşçi Partisi'nin, Deniz Gezmiş, Mahir Çayan, İbrahim Kaypakkaya ve Kuzey Kürdistan'da eşitlik ve özgürlük mücadelesini örgütleyen devrimcilerin öncülüğünde yükselen sol hareket, 12 Mart ve 12 Eylül darbeleriyle, ayrıca kontrgerilla yöntemleriyle bastırılmaya çalışılmış; milliyetçi ve İslamcı örgütlenmeler ise siyasal ve toplumsal alanlarda güçlendirilerek, kapitalist sınıfın çıkarlarına hizmet eden bir saldırı unsuru haline getirilmiştir.

12 Eylül 1980 darbesi, Türkiye kapitalizminin neoliberal dönüşümünü hayata geçirmek amacıyla gerçekleştirilen, halkın iradesine ve devrimci örgütlenmelere karşı yöneltilmiş, Türkiye siyasi tarihindeki en büyük karşı-devrimci saldırdır. Bu süreç, 24 Ocak 1980 ekonomik kararlarıyla başlamış ve darbenin hemen ardından işçi sınıfının örgütlü yapısı zayıflatılarak, Türkiye ekonomisi, uluslararası tekellere, IMF ve Dünya Bankası gibi emperyalist merkezlere daha fazla bağımlı hale getirilmiştir. Aynı zamanda, ideolojik ve kültürel bir saldırı başlatılmış; faşist ve dinci hareketler desteklenmiş, bireycilik teşvik edilmiş, Marksizm karşısında Batı liberalizmi yüceltilmiş ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte, sosyalist hareketlerin toplumsal etkisi büyük ölçüde kırılmıştır.

AKP, böyle bir politik atmosferde iktidar olma fırsat bulmuş, sermaye sınıfının çıkarlarını temsil eden ve 12 Eylül darbesiyle kurumsallaşan neoliberal dönüşümün devamı olarak inşa edilen bir siyasi projedir. AKP iktidarı, Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana süregelen kapitalist bağımlılık, çarpıtılmış laiklik anlayışı ve Türkiye siyasetinin halkçı, sosyalist değerlerden yoksun olmasının kaçınılmaz bir sonucudur. Bu iktidar, işçi sınıfı üzerindeki sömürünün derinleştiği, Türkiye'nin NATO'nun ileri karakolu olarak emperyalizme bağımlı hale getirildiği, dini inançların siyasal bir araç olarak kullanıldığı ve özellikle sol hareketler ile Kürt halkına karşı yürütülen düşmanlık politikalarının

beslediği milliyetçi ideolojilerle şekillenen koşullarda ortaya çıkmış ve güçlenmiştir.

AKP, küresel sermayenin ve emperyalist merkezlerin Ortadoğu'daki enerji kaynaklarını kontrol etmeye yönelik hegemonya projelerine "ılımlı İslamcı" bir iktidar modeliyle hizmet edeceğini taahhüt ederek uluslararası destek kazanmış, Türkiye'nin neoliberal entegrasyonunu derinleştiren bir politik aktör olmuştur. Bu parti, Kemalist iktidarların baskıcı ve ayrıştırıcı yönlerine karşı gelişen toplumsal tepkiyi, yoksulluk ve siyasi istikrarsızlığın çözülemediği, sol hareketlerin ise politik alanda yeterince etkili olamadığı bir dönemde, "Anadolu halkını dışlayan siyasal vesayete karşı mücadele" söylemiyle kendi hegemonyasını inşa etmek için kullanmıştır. Bu süreçte, Avrupa Birlikçi demokratikleşme vaatleriyle meşruiyet devşirmiş ve içeride farklı toplumsal kesimlerin desteğini sağlamıştır.

Oysa AKP'nin siyasal ve ideolojik formasyonu, yoksul emekçi halkın çıkarlarına değil, Türkiye kapitalist sınıfına ve emperyalist güç merkezlerine hizmet edecek şekilde biçimlenmiştir. 2002 sonrası iktidarı boyunca hem neoliberalizmin hem de siyasal İslamın kurucu aktörü olarak hareket etmiş, kamu varlıklarını kapitalistlere peşkeş çekerek emekçilerin örgütlülüğünü kırmış, devlet mekanizmalarını partizan bir şekilde dönüştürerek İslamcı ve milliyetçi sermaye gruplarını büyötmüştür.

AKP, 2000'lerin ortasından itibaren, hegemonya çatışması sonucu ortaya çıkan küresel güç dengelerindeki değişimlerden faydalanarak yayılmacı bir dış politika çizgisi geliştirmiş, ancak emperyalizme karşı bağımsız bir yönelimi hiçbir zaman benimsememiştir. ABD ve NATO ile dönemsel gerilimler yaşasa da Türkiye'yi Batı emperyalizminin çıkarlarına entegre eden bir aktör olarak kalmıştır. İçeride ise, sermaye düzenini tahkim ederken siyasal İslamı devletin ve toplumun tüm hücrelerine nüfuz ettirerek yeni bir rejim inşa etmiştir.

Bugün AKP'nin çeşitli ittifaklarla ayakta tuttuğu siyasal rejim, faşizmi kurumsallaştırmaya çalışan bir kapitalist diktatörlük olarak tanımlanmalıdır. AKP'nin çeyrek yüzyılı bulan iktidar pratiği, onun ne bir demokrasi projesi ne de halkın çıkarlarını gözeten bir siyasal yapı olduğunu; aksine Türkiye kapitalizminin en baskıcı ve faşist dönemini temsil ettiğini açıkça ortaya koymaktadır.

İktidar, devlet aygıtını kendi sınıfsal ve ideolojik çıkarları doğrultusunda dönüştürmekte, faşist uygulamaları kurumsallaştırarak toplumu kontrol altına almaya çalışmakta ve emekçileri yoksullaştırırken sermaye sınıfına servet transferini kesintisiz sürdürmektedir. Faşist iktidarın dayattığı siyasal ve toplumsal normlar, devlet örgütlenmesinden eğitim sistemine, hukuk düzeninden sosyal yaşama kadar toplumsal yapının her alanına nüfuz etmiş durumdadır. Bu nedenle, yalnızca bir seçimle gerçekleşecek iktidar değişimi bu rejimi ortadan kaldırmaya yetmez. Bu düzen, ancak işçi sınıfının ve anti-kapitalist devrimci dinamiklerin öncülüğünde, siyasal devrim düşüncesinin toplumsal alanlarda egemen hale getirilmesiyle yok edilebilir.

Gezi Direnişi'nin Ardından Devrimci Siyaset İhtiyacı

2013 Haziran'ında yaşanan Gezi Direnişi, AKP iktidarının yıllar içinde biriktirdiği baskıcı politikaların, eşitsizliklerin ve topluma dayatılan otoriter dönüşüm sürecinin doğrudan bir sonucudur. 2007'den itibaren, Kemalist ideolojinin devlet içindeki temsilcilerini hedef alan tasfiye hamleleriyle başlayan ve 2010 referandumuyla yargı ve devlet aygıtını bütünüyle ele geçirme adımlarıyla kurumsallaşmaya çalışan diktatörlük sürecine karşı; TEKELE Direnişi, öğrenci eylemleri, kadın hareketi, ekolojik yıkıma karşı mücadeleler ve sol hareketin iktidar karşıtı ideolojik-politik duruşu gibi toplumsal dinamiklerin etkisiyle güçlenen muhalif ve devrimci birikim, Gezi Direnişinde ülkenin dört bir yanından ve her kesimden yurttaşların verdiği en güçlü yanıt olarak tarihe geçmiştir.

Gezi Direnişi, iktidarın topluma dayattığı tekçi ve kutuplaştırıcı anlayışa, doğal varlıkların sermayeye peşkeş çekilmesine, kentsel dönüşüm projeleri aracılığıyla işçi ve emekçilerin ekonomik hakları ile yaşam alanlarının gasp edilmesine, toplumsal cinsiyet eşitliği taleplerinin yok sayılmasına, gençlerin eğitim haklarının eşitsiz bir şekilde ellerinden alınmasına, seküler yaşam tarzına dönük sistematik saldırılara ve mezhepsel-etnik ayrımları derinleştiren politikalara karşı biriken öfkenin patlamasıdır.

Gezi Direnişi, yalnızca çevresel ve ekonomik taleplerle sınırlı kalmamış; toplumun farklı kesimlerinin, insan hakları, adalet, özgürlük ve eşitlik gibi evrensel değerler etrafında birleştiği bir halk hareketine dönüşmüştür. Doğanın korunması, toplumsal dayanışma ve eşit yurttaşlık mücadelesinin sembolü haline gelerek, siyasal mücadele tarihimizde onurlu bir yer edinmiş ve AKP iktidarının Türkiye halklarına dayattığı hegemonyanın toplumsal bir direnişle reddedildiği bir dönüm noktası yaratmıştır.

Ancak Gezi'nin yarattığı olumlu ve umut dolu tabloya rağmen, Türkiye sosyalist hareketi bu siyasal avantajları yeterince değerlendirememiştir. Sonraki süreçte, sınıf hareketinin örgütlü gücü ve sosyalist hareketin siyasal-ideolojik etkisi, beklenenin aksine büyütülememiştir.

Bununla birlikte, Gezi Direnişi'nin ardından Türkiye siyasetinde, sosyal, ekonomik ve toplumsal yapıda derin etkiler yaratan pek çok gelişme yaşanmış; bu süreç, AKP iktidarı ile içinden geçtiğimiz dönemin siyasi ve toplumsal dinamiklerini daha geniş bir perspektifle çözümleme gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. AKP ile Fethullah Gülen Cemaati arasındaki ortaklığın bozulması ve bu durumun 15 Temmuz 2016'da silahlı çatışmaya dönüşmesi, başkanlık sistemine geçiş, Kürt sorunu merkezli tartışmaların iç siyasete etkisi, Suriye iç savaşının ve uzun süreli Baas Rejimi'nin devrilmesinin Türkiye'nin

bölge politikalarına yansımaları, selefi-cihatçı ideolojinin ve şeriatçılığın güç kazanması, sığınmacıların ekonomik ve siyasal yaşama etkileri ile milliyetçi ve ırkçı hareketlerin devlet desteğiyle yükselişi gibi olaylar, 2017 sonrasındaki Türkiye siyasetinin temel dinamiklerini belirlemektedir.

Bu süreçte yaşananlar, yalnızca iktidar bloğunun ve düzen partilerinin siyasal stratejilerini değil, aynı zamanda sosyalist siyasetin hareket alanını, mücadele yöntemlerini ve örgütlenme biçimlerini de etkilemiştir. Tüm bu gelişmelerin ortaya çıkardığı bilgi ve verilerin toplumsal ve politik etkileri göz önünde bulundurulmadan, geçmişin siyasal referanslarına dayalı değerlendirmelerle mevcut koşulların somut bir analizini yapmak ve devrimci hedefleri doğru bir şekilde formüle etmek mümkün değildir.

Sosyalist devrimci strateji, mevcut koşulları Marksizm-Leninizm'in ışığında değerlendirerek, işçi sınıfının iktidarını temel hedef olarak belirlemeli ve kapitalist düzeni tüm kurumlarıyla yıkmayı esas alan bir iktidar perspektifiyle oluşturulmalıdır. Bu strateji, aynı zamanda düzen içindeki sol reformist, parlamenterist, ulusalcı, sosyal demokrat ve sol liberal öznelerle net bir ayrışmayı da içermelidir. Devrimci öznenin ittifak politikası, işçi sınıfının tarihsel devrimci çıkarları ve güncel koşulların komünistlere yüklediği görevler dikkate alınarak, dönemsel kazanımların sınıf mücadelesini düzen içi alanlara sıkıştırmasına izin vermeyecek biçimde inşa edilmelidir.

Türkiye sosyalist hareketi, Gezi Direnişi ve özellikle 2017 başkanlık referandumunun ardından, solun toplumsal etkisinin zayıflaması ve AKP iktidarının faşizmi kurumsallaştırmaya yönelik politikaları nedeniyle, AKP ve Erdoğan karşıtlığı ekseninde dar bir siyasal alana sıkıştırılmıştır. Bu ideolojik ve siyasal sıkışma, sosyalist solun işçi sınıfı örgütlenmesinden uzaklaşmasına, Marksizm-

Leninizmin devrimci çizgilerinin aşınmasına, parlamentarist ve reformist eğilimler ile Kemalist ideolojinin etkisi altındaki kitlelere teslim olan bir ulusalcı anlayışın güçlenmesine yol açmıştır. Politik kültürde lider kültü öne çıkarken, ilkeler, tarihsel değerler ve devrimci örgüt anlayışı tasfiye edilmeye çalışılmıştır. Sınıf mücadelesini kapitalizmin ideolojik ve siyasal sınırlarına hapseden eğilimlerin ve örgütsel yöntemlerin etkisizleştirilmesi, bağımsız devrimci örgütlenmelerin yeniden güçlenmesi açısından hayati bir öneme sahiptir.

Sosyalist devrimci hareketi yeniden ayağa kaldırmanın ve eşitlik-özgürlük mücadelesini geniş kitlelere ulaştırmanın yolu, teorik doğruculukla yetinmekle, bugünün hak mücadelelerini belirsiz bir geleceğe erteleyen soyut sosyalizm söylemleriyle ya da dar bir devrimci grubun maceracı yönelimleriyle değil; toplumsal dinamiklerle güçlü örgütleyici bağlar kurmak ve farklı kesimleri anti-kapitalist mücadelenin etkin aktörleri haline getirmekle açılacaktır.

Kitlelerle güçlü bir bağ kuracak devrimci bir özne yaratmak, eşitlik, özgürlük ve adalet mücadelesini toplumun her kesimine ulaştırabilecek bir siyaset anlayışını hayata geçirmek, günümüz devrimci mücadelesinin temel önceliğidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TOPLUMSAL MÜCADELE ALANLARI VE PARTİNİN GÜNCEL GÖREVLERİ

Yaşanabilir Bir Gelecek İçin Ekolojik Direniş

Emperyalizmin savaş ve yayılma politikaları, doğayı tahrip eden madencilik yöntemleri, iklim değişikliği, doğal ve kültürel varlıkların metalaşması, karbon emisyonu, toprak ve su kirliliği gibi olgular, dünyanın içinde bulunduğu ekolojik yıkımın temel göstergeleridir.

Kapitalizm, son 30 yılda iklim krizini çözme iddiasıyla Birleşmiş Milletler çatısı altında çeşitli anlaşmalar imzalamaktadır. Devletler, medya ve fonlanan kuruluşlar aracılığıyla topluma benimsetilmeye çalışılan bu anlaşmalara rağmen, doğanın metalaştırılması ve sömürülmesi devam etmekte, farklı kıtalarda yürütülen madencilik faaliyetleri ekolojik suçların hızla artmasına yol açmaktadır. Kapitalist sistem ise bu suçlarını, "eko-kapitalizm," "yeşil dönüşüm" ve "temiz enerji" gibi kavramlarla meşrulaştırmaya çalışmaktadır.

Türkiye'de ise, emperyalistler ve yerli kapitalist sınıfın ortaklığıyla ormanlar yok edilmekte, su kaynakları sermayenin kontrolüne geçmekte ve madencilik faaliyetleri doğayı hızla tahrip etmektedir. İklim değişikliği sorununun elektrifikasyon ve yenilenebilir enerjiyle "temiz" veya "doğa dostu" bir şekilde çözüleceği iddiası, Türkiye'deki hidroelektrik (HES) ve jeotermal enerji santralleri (JES) örnekleriyle çürütülmüştür. HES'lerle birlikte kullanım hakkı kapitalistlere verilen Karadeniz'in dereleri kurumuş, çevresindeki ekosistem ve yaşam yok edilmiştir. Büyük bölümü Ege'de bulunan JES'ler ise toksik atıklarıyla havayı ve suyu kirlletmekte, tarım arazilerini zehirleyerek halk sağlığını tehdit etmektedir.

Madencilik ve enerji dönüşümü, doğa üzerindeki en büyük tehditlerden biridir. Termik santraller ve altın madenciliği, açığa çıkardıkları zehirli atık havuzlarıyla su kaynaklarını tüketmekte ve canlı yaşamını doğrudan tehdit etmektedir. Küresel madencilik şirketleri ve yerel sermayedarlar, enerji dönüşümü bahanesiyle artan talebi fırsata çevirerek

madenciliğe yatırımlarını hızla artırmakta ve bu süreçte doğayı ve insan sağlığını hiçe saymaktadır. 2001'de Bergama Ovacık'ta başlayan altın madenciliği, 20 yıl içinde yaklaşık 40 kat büyümüştür ve Türkiye'nin su stresi yaşayan bir ülke statüsünden su kıtlığına geçeceği öngörülmesine rağmen, 1 gram altın üretmek için 4 ton su harcanmaktadır. Üstelik çıkarılan altının yaklaşık yüzde 80'i yatırım ve mücevher üretimi için kullanılırken, siyanürlü solüsyonla yıkanan toprak işçilerin hayatına mal olmaktadır. Eko-kapitalizm işçilere, "sarı sendikalar" aracılığıyla doğa talanına ortak olma ya da yaşamlarını riske atma dayatması yapmaktadır.

Kapitalist devletler, iklim krizinin nedenlerini yalnızca karbon salımına indirmek ve elektrikli araçlarla bu sorunun çözüleceğini iddia etmektedir. Ancak, bu iddiaların asıl amacı, sermayenin rekabet gücünü artırmak ve emeği daha fazla sömürmektir. Bu duruma karşı işçiler ve devrimci sendikalar, sınıf temelli bir mücadele ile halkla dayanışma içinde, yaşam alanlarını savunmak için mücadele ağları kurmalıdır.

Ekolojik yıkıma karşı verilen mücadelenin, devrim mücadelesi ve işçi sınıfının hak arayışıyla ayrılmaz bir bağ içinde olduğunu kavramak, günümüz sınıf mücadelesinin temel bir ayrımını oluşturmaktadır. Kapitalizmin yarattığı ekolojik yıkım, doğayı ve işçi sınıfını geçmişe kıyasla çok daha fazla tehdit altına sokarken, doğal varlıkların sömürsü de kapitalist sınıf için başlıca artı-değer kaynaklarından birine dönüşmektedir. Bu nedenle, emek sömürsüne ve ekolojik yıkıma karşı mücadeleyi birlikte yürütmek, devrimci mücadelenin kaçınılmaz bir gerekliliği haline gelmiştir.

Partinin öncelikli görevlerinden biri, halkı ve işçi sınıfını ekolojik yıkıma karşı verilen anti-kapitalist mücadelenin etkin bir bileşeni haline getirmektir. Parti, kapitalizmin yarattığı ekolojik yıkımı durdurmak ve doğayı koruyan bir gelecek inşa etmek için; üretimin, kullanım değeri temelinde ve yalnızca

toplumsal ihtiyaçları karşılayacak şekilde planlanmasını, doğaya tahakkümü reddeden ve enerji dahil tüm alanlarda yüzde 100 kamucu bir üretim modelinin benimsenmesini savunur. Bu doğrultuda, yerelin ve sektördeki işçilerin karar ve denetim mekanizmalarında söz sahibi olmasını önemser ve "ekokırım"ın ulusal ve uluslararası hukukta suç olarak tanımlanması için mücadele eder.

Parti ayrıca, silahlanma ve savaş politikalarının sonlandırılmasını, ekolojik ve toplumsal yıkıma neden olan santrallerin kapatılmasını, doğaya zarar veren geri dönüşümsüz ham maddelerin kullanımının sınırlandırılmasını, bilimsel ve toplumsal uygunluk esasına göre atık ve geri dönüşüm tesislerinin kurulmasını, çöp ithalatının durdurulmasını ve ekolojik adaletin sağlanmasını hedefler.

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadın Mücadelesi

Kadınların ezilmişliği kapitalizmden önceye dayanmaktadır. Kadınlar belirli rollere hapsedilmiş, çocuk doğurmak, ev işleriyle uğraşmak ve erkeğin cinsel ihtiyaçlarını karşılamak gibi işlevlerle sınırlandırılmış ve bir "nesneleşme/metalaşma" ile karşı karşıya kalmıştır.

Kapitalist üretim sürecinde "artı-değer" oluşumu, bu değerın sermaye birikimine dönüşmesi ve bu birikimin nesiller boyunca aktarılması tarihsel bir süreç izlerken, kadınlar bu süreçlerin tümünden dışlanmışlardır: Ne karşılıklı emek sürecinde ne birikim aşamasında ne de sermayenin nesillerce aktarılmasında yer alabilmiştir.

Toplumsal yeniden üretim süreci ve ev içindeki karşılıksız emek yoluyla kadınları sömürmeye devam eden kapitalizm, 19. yüzyılın ortaları ve 20. yüzyılın başında yaşadığı krizle birlikte iş gücü açığını kapatmak ve ücretleri düşürmek amacıyla kadınları üretim süreçlerine dahil etmeye çalışmıştır. Ancak, kadınlar üretim süreçlerine yalnızca ucuz iş gücü

olarak katılabilmiş ve aile kurumunun devamını sağlamak için çifte yükte karşı karşıya bırakılmıştır.

Kadınların kapitalist üretim sürecinde karşılaştıkları sorunlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle doğrudan bağlantılıdır ve kapitalizmin yapısal dinamikleri bu sorunları daha da derinleştirmektedir. Kadınlar iş hayatında erkeklere göre daha dezavantajlı bir konumda olup çok yönlü baskılara maruz kalmaktadır.

Siyaset, sermaye ve güç ilişkilerinin belirleyici olduğu bir alan olarak, kadınlar için çoğunlukla edilgen bir konum yaratmıştır. Kadınlar, aile ve toplumdaki geleneksel rolleri nedeniyle tüm toplumsal ilişkilerden uzaklaştırıldığı gibi, siyasette de yeterince temsil edilememiştir.

Kadınların siyasette özne olamamasının temelinde, siyasetin sermaye ve güç ilişkileriyle şekillenmiş olması yatmaktadır. Bu durum zamanla kültürel bir olguya dönüşmüş ve sosyalist siyasette de kendini göstermiştir.

Kadınların siyasetteki etkisini artırmak amacıyla, siyasi partilerde "kota", "eşit temsiliyet" ve "destekleyici politikalar" gibi yöntemler uygulanmaktadır. Bu yaklaşımlar, kadınların örgütsel ve politik süreçlere daha aktif katılımını teşvik ederken, karar alma mekanizmalarında temsil edilmelerini de güvence altına almayı hedeflemektedir. Kadınların siyasal ve örgütsel alanlarda, daha özgüvenli, görünür ve etkin olmalarını sağlayarak, toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlenmesine ve demokratik süreçlerin daha kapsayıcı hale gelmesine yönelik politikalar geliştirmek sosyalist devrimci partinin görevidir.

AKP iktidarının 2021 yılında İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararıyla birlikte, kadın haklarını korumayı amaçlayan 6284 sayılı kanun da hedef alınmış ve iktidarın bu adımları sonrasında, kadınların şiddet ve cinayetlere maruz

kalmasının zemini güçlenmiştir. Bugün, mevcut kanunlara rağmen sürdürülen cezasızlık politikaları, medeni kanun ve kürtaj yasasının uygulanmasının önündeki engeller, kadınlara yönelik şiddetin artmasına yol açmakta ve yaşamlarını tehdit etmeye devam etmektedir.

Kadına yönelik şiddet, kapitalizm karşıtı mücadelenin temel odaklarından biridir. "Kadına yönelik şiddet" ifadesi ile kastedilen, bireysel şiddet olaylarından çok, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı ve sistematik şekilde uygulanan şiddettir. Kadın mücadelesi sayesinde, fiziksel şiddet dışında, şiddetin farklı boyutları da görünür hale gelmiştir. Kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak veya cezalandırmak amacıyla bedensel, duygusal, maddi ve cinsel güç ya da üstünlüğün şiddet aracı olarak kullanılması, fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet türleri olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte, iki kişinin birbirini "çift" olarak tanımlamasının ardından erkeğin kadını kontrol etmeyi veya denetlemeyi bir "hak" olarak görmesi ve onun adına karar vermeye çalışmasıyla başlayan flört şiddeti ve teknolojik araçların kadın üzerinde bir baskı aracına dönüştüğü dijital şiddet, günümüzde öne çıkan şiddet türleri arasındadır.

Ayrıca, kadına yönelik sömürüyü ve ayrımcılığı güçlendiren "cinsiyetçi dil", günümüzde kadınların mücadele ederek ortadan kaldırmaya çalıştığı temel sorunlardan biridir. Tarihsel süreç içinde birçok toplumda yerleşik hale gelen bu dil, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini büyüten söylemler bütünüdür. Kadınları ve farklı cinsiyet kimliklerini ötekileştirerek toplumsal algıları şekillendiren ve toplumsal rollerin yeniden üretilmesine hizmet eden cinsiyetçi dil, eşitlik mücadelesinin önündeki en büyük engellerden biri olmaya devam etmektedir. Patriyarkal kapitalizm cinsiyetçi dilin tarihsel ilerleyişine öncülük etmekte ve tüm toplumsal pratik ve davranışlarda olduğu gibi, söylemsel düzleme de cinsiyetçi dil aracılığıyla yerleşmektedir. Bu şekilde, dil aracılığıyla pratikteki eşitsizlik ve sömürü normalleştirilir.

Patriyarkal kapitalizm, kadınlardan, cinselliği evlilikle sınırlayıp erkeğin boyunduruğu altında nesneleşmeyi, annelik rolüyle kutsanmayı ve toplumsal alanda geri durmayı bekler. Bu süreç, kadınların toplumsal alanda öne çıkması ya da kendilerinden talep edilen toplumsal rollerin dışında davranması durumunda ise kadın düşmanlığı ile sonuçlanır. Davranışsal ve pratik mücadeleyle diyalektik bir ilişki içinde olan dilsel, söylemsel dönüşümü gerçekleştirmek de kadın mücadelesinin önemli bir parçasıdır.

Kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesini tanımak, bu alanda bütüncül politikalar geliştirmek ve kadın mücadelesini devrim mücadelesinin ayrılmaz bir parçası haline getirmek, partinin temel görevleri arasındadır. Parti, kadınların evde, işyerlerinde ve kamusal alanlarda maruz kaldıkları her türlü sömürü ve ayrımcılığa karşı mücadele eder. Kadınların siyasette karşılaştıkları eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için tüm olanaklarını seferber ederek, örgüt içinde ve siyasal süreçlerde kadın temsiliyetini artıracak, katılımı güçlendirecek çeşitli yöntemler geliştirir. Kadınlara yönelik her türlü şiddet biçimine karşı parti içinde ve dışında kesintisiz bir mücadele yürütür, kadının beyanını esas alarak etkin soruşturma süreçlerinin önünü açar. Ayrıca, kadınların haklarını koruyan yasaların çıkarılması ve uygulanması için de kararlı bir şekilde mücadele eder.

Geleceksizliğe Karşı Gençliğin Örgütlü Mücadelesi

Gençlik, biyolojik bir yaş aralığını ifade eden bir kategori olmanın ötesinde toplumsal mücadelenin en dinamik öznelerinden biridir. Tarih boyunca sınıf mücadelesinin bir unsuru ve onu ileri taşıyan bir güç olarak varlık gösteren gençlik, kapitalist sistemde ise ucuz emek kaynağı olarak sömürülmektedir. Kapitalist iktidarlar, gençliği işsizlik, güvencesizlik ve bireyciliğe mahkûm ederek, bilimsel düşünceye düşman hale getirmeyi ve genç kuşakları örgütlü

mücadeleden uzaklaştırmayı hedeflemektedir. Düzen, gençliği kariyer odaklı, toplumcu bakış açısından uzak ve kapitalizmin yeni yönelimleriyle uyumlu bireyler olarak yeniden tanımlamaya çalışırken, başarıyı statü ve sömürü düzenine entegrasyonla eşdeğer kılmaktadır.

Türkiye'de son yıllarda derinleşen faşist uygulamalar, adaletsizlik, ayrımcılık ile dini ve milliyetçi ideolojilerin tahakkümüyle yaratılmaya çalışılan kültürel hegemonya, genç kuşakların düşünsel dünyasını şekillendirmeye ve sınıf mücadelesinden koparmaya yönelik bir iktidar politikası olarak sürdürülmektedir. Göçmen karşıtlığı, kadın düşmanlığı, farklı uluslara ve mezheplere yönelik ayrımcılığın genç nüfus içinde yaygınlaşması; din, ulusal kimlik ve aile kurumunun sorgusuzca yüceltilmesi, iktidarların ideolojik ve kültürel saldırısının sonuçlarıdır. Bu saldırının bir parçası olarak eğitim sistemi bilimsellikten uzaklaştırılırken, üniversiteler de kayyum rektör atamaları, akademik hak gaspları ve gerici müfredatlarla kuşatma altına alınmaktadır.

Öğrenci gençlik, ağır ekonomik koşullarda hayatta kalmaya çalışmakta, barınma ve temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmaktadır. Lise öğrencileri staj adı altında sömürülmekte, ağır çalışma koşullarında güvencesiz çalıştırılmaktadır. Mezun olanlar düşük ücret, güvencesizlik ve baskılar altında çalışmak zorunda kalırken, geleceğe dair umutlarını yitirmektedir. İşçi gençlik sanayi bölgelerinde, atölyelerde düşük ücretlerle çalıştırılmakta, yaşadıkları mahallelerde ise çeteleşme ve uyuşturucu gibi tehditlerle karşı karşıya bırakılmaktadır.

Gençlerin içine itildiği yoksullaşma, geleceksizlik, sosyal ve kültürel çürüme; bir yandan AKP iktidarının siyasal İslamcı ve faşist politikalarının etkisiyle, diğer yandan ise dünya kapitalizminin işçi sınıfını derin bir sömürü ve yoksulluk döngüsüne mahkûm eden yapısal dönüşümüyle doğrudan bağlantılıdır.

Türkiye'de sınıf mücadelesi tarihinde, öğrenci gençlik hareketleri, onurlu ve tarihsel olarak süreklilik arz eden bir direniş geleneğine sahiptir. 1968 kuşağından başlayarak, 1990'lardaki öğrenci örgütlenmeleri, sınav yolsuzluklarına karşı eylemler, Gezi Direnişi ve sonrasında Boğaziçi Direnişi gibi önemli mücadele deneyimlerine uzanan bu süreç, toplumda eşitlikçi, özgürlükçü ve demokratik arayışların yayılmasına hizmet etmiştir. İktidarların baskı ve sindirme çabalarına rağmen, öğrenci gençlik boyun eğmeyerek özgürlük ve eşitlik mücadelesinin direnişçi ruhunu bugüne taşımayı başarmıştır.

Gençlik, yalnızca hak mücadelesi veren bir kesim olarak değil, aynı zamanda toplumsal kurtuluşun ve devrimci iradenin taşıyıcısı olarak tanımlanmalıdır. Parti, bu doğrultuda örgütlenme faaliyetlerini planlı ve bugünün gençlerine hitap eden bir yaratıcılıkla sürdürmeyi, gençler üzerindeki ideolojik kuşatmayı kırmayı, üniversitelerde ve liselerde devrimci öğrencilerin örgütlenmesini büyüterek milliyetçi ve İslamcı saldırılara karşı güçlü bir mücadele yürütmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, gençlik mücadelesi ile işçilerin mücadelesi arasındaki bağın güçlenmesi için politik ve örgütsel adımlar atmak partinin görevidir.

Parti, sahip olduğu insan ve maddi kaynakları, gençleri saran apolitizmi, şiddet eğilimini ve bireyciliği aşmak için öncelikle seferber ederek, gençliğin temsil ettiği mevzilerin kaybedilmesini engellemeyi amaçlamaktadır. Üniversitelerin özerk yapısını tamamen ortadan kaldırmayı hedefleyen kayyum rektör atamalarına, gerici müfredata ve öğrencilere dönük hak gasplarına karşı net bir tavır sergileyerek, mahallelerde ise emekçi çocuklarını saran uyuşturucu, çeteleşme ve benzeri saldırılara karşı yerel örgütlenmeler kurarak genç kuşak içerisindeki mücadelesini büyütecektir.

Kürt Halkının Eşit Yurttaşlık ve Kaderini Tayin Hakkı

Kürt sorunu, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden itibaren belirginleşmiş, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla ise derinleşen bir ulusal sorundur. Kürt halkının dilsel, kültürel, siyasal ve ekonomik haklarının inkârı; ayrımcılık, asimilasyon ve katliam politikalarının uygulanması bu sorunun temelini oluşturmuştur. Cumhuriyet'in kurulmasıyla benimsenen "tek kimlik, tek dil, tek millet" anlayışı, Kürt kimliğinin anayasal ve hukuksal düzeyde reddedilmesine, Kürtçenin yasaklanmasına, Kürt kültürünün baskı altına alınmasına ve Kürtlerin yaşadığı bölgelerin ekonomik olarak geri bırakılmasına yol açmıştır ve bu politikalar sorunu daha da büyötmüştür.

1990'lı yıllarda Kürt ulusal hareketinin güç kazanmasıyla birlikte devletin baskı ve şiddet politikaları yoğunlaşmış; faili meçhul cinayetler, köy boşaltmaları ve zorunlu göçler artmıştır. On binlerce Kürt yurttaşın tutuklanmasının yanı sıra Kürt coğrafyasında ekolojik yıkım gerçekleştirilmiş, yerinden edilen Kürt halkı büyük kentlerde ucuz iş gücü olarak sömürölmüştür. Bu süreç, Kürt sorununun yalnızca ulusal kimlik meselesi değil, aynı zamanda sınıfsal boyutu da olan bir sorun olduğunu göstermektedir.

Bugün Kürt sorunu, Türkiye, Suriye, Irak ve İran'da yoğun olarak yaşayan Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı için verdiği mücadele sonucunda bölgesel bir boyut kazanmış ve bir kimlik meselesi olmanın ötesine geçerek, siyasal bir statü sorunu haline gelmiştir. Günümüzde Kürt sorunu, yaşadığımız coğrafyada emperyalist-kapitalist devletlerin müdahaleleri altında ve bölgesel hegemonya savaşları, Kürt kimliğinin inkârı, baskıcı iktidar politikaları ile Kürt halkının kendi siyasal statüsünü tayin etme mücadelesi gibi unsurlar çerçevesinde şekillenmektedir.

Parti, Kürt sorununu eşit yurttaşlık ve kaderini tayin hakkı ilkeleri doğrultusunda ele alır ve sınıfsal bir perspektifle

değerlendirir. Türkiye'nin çok uluslu ve çok inancı barındıran bir ülke olduğu gerçeğinin anayasal düzeyde tanınmasını, eşit yurttaşlık ilkesinin hayata geçirilmesini ve tüm kamu hizmetlerinin anadilinde sunulmasını savunur. Kürt halkının siyasal, ekonomik ve kültürel haklarını kazanma yolundaki demokratik mücadelesini destekler ve işçi sınıfı içinde Kürt düşmanlığına ve ırkçılığa karşı kararlı bir mücadele yürütür.

Bununla birlikte, parti, bölgeye yönelik emperyalist müdahalelerin halklar arasında düşmanlık yaratmaktan, savaşı ve eşitsizlikleri derinleştirmekten başka bir amaca hizmet etmediğini tespit eder ve bu müdahaleleri kesin bir biçimde reddeder. Başta Kürt ulusu olmak üzere tüm ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunur ve bu hakkın kullanımını işçi sınıfının tarihsel çıkarları ve ezilen halkların ilerici talepleri doğrultusunda değerlendirir. Bu duruş, ulusal hareketlerin siyasal yönelimlerinden bağımsız, ilkesel bir yaklaşım olarak benimsenir. Kürt halkının mücadelesi, Türkiye işçi sınıfının iktidar yürüyüşünün ayrılmaz bir parçası olarak görülür ve Kürt siyasal hareketiyle ilişkiler, ortak mücadele, işçi sınıfının çıkarları ve Kürt halkının ilerici talepleri ekseninde şekillendirilir.

Eşit Bir Yaşam İçin Adalet Mücadelesi

Kapitalizm öncesi ve sonrası oluşturulan kanunlar, özel mülkiyet hakkını ve egemen sınıfların çıkarlarını korumak amacıyla şekillendirilmiştir.

Bugün Türkiye'de, AKP iktidarı, 12 Eylül darbe hukukunu sürdürerek yargı bağımsızlığını ortadan kaldırmış, kendi hukukunu oluşturmuş ve muhalefeti baskı altına alarak tüm yetkileri tek elde toplamıştır. 2015 sonrasında ise, Kürt halkının seçme ve seçilme hakkı kayyumlar aracılığıyla gasp edilmektedir.

Türkiye halkları, AKP iktidarı döneminde tarihinin en hukuksuz uygulamalarına tanık olmaktadır. Adalet mücadelesi, basın özgürlüğü, ifade hürriyeti, grev hakkı gibi temel hakların kanunları hiçe sayarak ortadan kaldırılması, bu hakların

savunulmasını güncel mücadele başlıklarından biri haline getirmiştir. Bugün, adalet hakkı için verilen mücadele, eşitlik ve özgürlük mücadelesi gibi sınıf mücadelesinin temel devrimci görevlerindendir.

Adalet mücadelesi, hukukun bağımsızlığını ve adil yargılanma hakkını savunmayı, işkence, baskı ve ayrımcılığı sona erdirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, özel yaşamın gizliliği ve dokunulmazlığını güvence altına alarak, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü korumayı; mahkemelerin halka açık yapılmasını, halkın seçtiği temsilcilerin karar alma süreçlerine katılmasını; ulus, dil, inanç, sosyal kimlik, cinsel yönelim ve cinsiyetler için tam hak eşitliği sağlamayı amaçlamaktadır. Bu hedefler, partinin adalet hakkı mücadelesinin temel önceliklerini oluşturmaktadır.

Metalaşmaya Karşı Kent Hakkı ve Afet Dirençli Kentler

Kent, sokakları, meydanları ve parklarıyla en büyük kamusal alan olup, insanların yaşam biçimini ve doğayla ilişkisini şekillendirir. Kentin tasarımı, kent sakinlerinin sağlıklı bir yaşam sürme hakkını da doğrudan etkiler. Bu nedenle, bireylerin yaşadıkları kente yönelik karar alma ve değişim süreçlerine katılım hakkı, yani "kent hakkı", en temel insan haklarından biridir. Ancak kapitalist politikalar, kentleri sermayenin hizmetine sunarak bu hakkı gasp etmektedir.

Kapitalizm, kentleri inşaat alanlarına ve moloz yığınlarına dönüştürerek toplumsal yaşamı yeniden şekillendirmeye çalışmaktadır. Yasalar değiştirilerek kentler metalaşma sürecinin merkezine yerleştirilmiş, mega-lüks konut projeleriyle halkın ortak kullanım alanları küçültülmüş, kentsel dönüşüm projeleriyle işçi sınıfı ve kent yoksulları göç ettirilerek kentlerden dışlanmıştır. Deprem riski yüksek olan Türkiye'de de iktidarlar, barınma hakkını metalaştırarak fahiş fiyatlı konutlar üretmiş ve emekçilerin güvenli yaşam alanlarına erişimini engellemiştir. Bugün Türkiye'de ve

dünyada, yüz binlerce konut boş tutulurken milyonlarca insan barınma hakkından mahrum bırakılmaktadır.

Bilim, afetlerin yıkıcı etkilerini en aza indirmenin ve sağlıklı kentler inşa etmenin mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Geçmişte doğaya uyumlu inşa edilen kentler örnek alınarak, modern mühendislik ve mimarlık teknikleriyle güvenli, dayanıklı, iklim adaptasyonunun gözetildiği ve ekolojik dengeye uyumlu yaşam alanları oluşturulabilir.

Devrimci mücadele, kentin rant aracı olarak değil, tüm halkın ortak yaşam alanı olarak yeniden inşasını savunur. Bu doğrultuda, halkın denetiminde ve bilim kurulları tarafından hazırlanan kent planlarıyla, afetlere dirençli, ekolojik ve kamusal yaşam alanları yaratılması, devrimci partinin temel mücadele alanlarından biridir.

Barınma hakkının güvence altına alınması, konutun ticari meta olmaktan çıkarılması, nüfus yoğunluğunun dengeli dağılımı ve kültür, sanat, spor gibi sosyal ihtiyaç alanlarının erişilebilir kılınması partinin politik hedefleri arasındadır. Bununla birlikte, ulaşım hakkının kamulaştırılması ve tüm toplu taşıma sistemlerinin herkesin erişimine uygun ve ücretsiz hale getirilmesi de öncelikli taleplerden biridir. Bu mücadelede, emekçilerin, engellilerin, çocukların, yaşlıların ve kadınların karar alma süreçlerine aktif katılımı esas alınmalıdır.

Kent hakkı, yalnızca mekânsal düzenlemelerle sınırlı değildir; aynı zamanda toplumun ortak geleceğini şekillendirme hakkıdır. Kapitalizmin kentleri sermayenin hizmetine sunan politikaları, günümüzün en belirgin saldırılarından biridir. Buna karşı halkın yaşam alanlarını savunması, kent hakkının gasp edilmesine karşı kolektif mücadele ağları kurulması ve afetlere dirençli, adil ve yaşanabilir kentler için mücadele etmek, partinin öncelikli hedeflerindendir.

Sağlıklı Gıda Hakkı ve Ekolojik Tarım Mücadelesi

Teknolojik gelişmeler ve tarım politikalarındaki değişiklikler, gıda üretimini büyük ölçüde sermayenin kontrolüne sokmuştur. Kimyasal gübre kullanımı ve tohum sanayisine yapılan müdahaleler, doğal tarım yöntemlerini zayıflatırken; mera yasaları gibi düzenlemelerle köylülerin doğal hayvancılık faaliyetleri kısıtlanmış, buna karşılık büyük ölçekli endüstriyel tarım ve hayvancılık teşvik edilmiştir. TEKEL, ÇAYKUR, FİSKOBİRLİK, Et ve Balık Kurumu gibi kamu kuruluşlarının özelleştirilmesiyle küçük ölçekli üreticiler emeğinin karşılığını alamaz hale gelmiştir. Bu süreç, özellikle tarım sektöründe mevsimlik işçi sayısının artmasına ve büyük sermaye gruplarının ucuz iş gücünden faydalanmasına yol açmıştır.

Kapitalizm, özellikle yoksul halkı hedef alarak gıda pazarını her geçen gün büyötmektedir. Endüstriyel ve düşük kaliteli gıdaların yaygınlaşması ise doğrudan ekonomik koşullarla bağlantılıdır.

Sağlıklı gıda ve temiz suya erişim, insanların temel yaşam haklarındanr. Parti, bu hakların korunması için, toprak üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılması, üreticilerin ortak kullanım alanlarında söz hakkına sahip olması, aracılarn ortadan kaldırılması ve ata tohumu ile yerel üretimin teşvik edilmesini savunur.

Ayrıca, ekolojik tarım uygulamaları için uzmanlarla çalışma yürütölmesi, köylü ve çiftçilerin ihtiyaçlarına göre tohum desteği sağlanması, köylerin tüzel yapısının güvence altına alınması ve tarım alanlarına zarar vermeden yapılaşma yapılması gerektiğini vurgular. Tarım emekçilerinin örgütlenmesi ve dayanışma ekonomilerinin teşvik edilmesi de bu mücadelenin önemli bir parçasıdır.

Eğitimde Özgürlük ve Eşitlik Mücadelesi

Kapitalist sistemin eğitim anlayışında, bilgi, yalnızca sermayenin çıkarlarına hizmet eden bir metaya dönüştürülmekte ve bireyler, kapitalizm ihtiyaçlarına göre yetiştirilmektedir.

Türkiye'de, 12 Eylül darbesi ve 24 Ocak Kararları sonrasında eğitimde neoliberal dönüşüm hız kazanmış, özel okullar ve vakıf üniversiteleri çoğalmıştır. 2008 ekonomik krizi sonrasında ise muhafazakâr ve neoliberal uygulamalar ön plana çıkmıştır.

15 Temmuz 2016 sonrası ise AKP, eğitim sistemini tamamen kendi lehine dönüştürmeye çalışmış, KHK uygulaması yoluyla eğitim ve bilim emekçilerini baskı altına alarak özgür düşüncüyü dışlamıştır. İmzalanan protokollerle eğitim bütçesi, cemaat ve tarikatlara aktarılmış; niteliksiz hale getirilen eğitim sistemi, sermaye sınıfı ve Ülkü Ocakları gibi faşist örgütlenmelerin talepleri doğrultusunda şekillendirilmiştir. Eğitimdeki bu değişikliklerle yoksul ailelerin çocukları dışlanmış, barınma sorunu yaşayan çocuklar ise cemaat ve tarikat yurtlarına yönlendirilmiştir. Bu durum, özellikle kız çocukları ve göçmen çocuklarını olumsuz etkilemiş; ana dilinde eğitim alamayan çocuklar okulu terk etmek zorunda kalırken, çocuk işçiliği ile patronlara ucuz iş gücü sağlamak amacıyla okullar açılmıştır.

Bilimsel, laik, kamucu, anadilde ve toplumsal cinsiyet eşitlikçi bir eğitim sistemi talebi, bugünün önemli mücadele başlıklarındandır. Bu eğitim sisteminde, çocukların yeteneklerini beceriye dönüştürmesi, eşitlikçi ve demokratik karar alma süreçlerinin işler hale gelmesi sağlanacaktır. Sınav odaklı rekabetçi yöntem kaldırılacak, kolektif öğrenme uygulamaları ön plana çıkarılacak, eğitim, sanat, spor ve felsefe birbirini tamamlayacak şekilde birleştirilecek, eğitim ücretsiz ve erişilebilir olacak, okullarda sağlıklı beslenme ve barınma hakları güvence altına alınacaktır.

Ücretsiz ve Erişilebilir Sağlık Hizmeti

Sağlık, doğuştan ölüme kadar herkesin hakkıdır ve bu hak, devlet güvencesinde, anadilde, koruyucu, kamucu, bilimsel ve parasız sağlık hizmetleriyle sağlanmalıdır.

Türkiye'de 12 Eylül sonrası başlayan özelleştirme süreçleri, kamu sağlığını ciddi şekilde zayıflatmıştır. 2003'ten sonra AKP iktidarının Sağlıkta Dönüşüm Programı, zenginlerin tam donanımlı hastanelerde tedavi aldığı, yoksulların ise aylarca randevu beklediği bir sağlık sistemi oluşturmuştur. Yap-işlet-devret modeliyle yapılan şehir hastaneleri, çevre hastanelerin kapanmasına yol açmış ve ülke kaynakları sermaye sınıfına aktarılmıştır. Ayrıca, sağlık sigortası kapsamındaki ilaçlar, yetersiz aşı çalışmaları ve temel sağlık hizmetlerine erişim eksiklikleri nedeniyle yoksul halk büyük sağlık sorunlarıyla karşı karşıyadır.

Suriye'deki emperyalist savaşın ardından Türkiye'ye gelen göçmenler ve sığınmacılar, sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamamaktadır. Sağlık çalışanları fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalmakta, sendikal hakları ve iş güvenceleri ihlal edilmekte, birçok sağlık emekçisi ise daha iyi yaşam arayışıyla yurt dışına gitmek zorunda kalmaktadır.

Sağlık hizmetlerinin sadece toplumun ortak kaynaklarıyla sunulması, tüm bireylerin ücretsiz sağlık güvencesine sahip olması, özel hastanelerin kamulaştırılması ve sağlık hizmetlerinin erişilebilir olması talepleri, sağlık alanında partinin temel devrimci politikalarını yansıtmaktadır. Parti ayrıca, temel ve koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmesi, entegre bir sağlık sisteminin kurulması, sağlık çalışanı sayısının artırılması ve sağlık tesislerinin donanımlı hale getirilmesi için mücadele eder. Halkın sağlık politikalarına katılımı ve denetimini sağlamak da bu mücadelenin önemli bir parçasıdır.

Açlık Dayatmasına Karşı Emeklilerin Mücadelesi

Çalışma hayatı boyunca düşük ücretlerle ve çoğu zaman açlık sınırının altında yaşamaya zorlanan emekçiler, emekli olduklarında da sağlık, barınma, beslenme, temiz su, ulaşım ve diğer temel haklardan düşük emeklilik maaşı ile yoksun bırakılmaktadır. Üretimin dışına çıkmak zorunda kalan yaşlılar, bu biçimde toplumsal yaşamdan da dışlanmaktadır.

Emekçilerin daha erken yaşta emekli olması, yaşlılara yönelik şiddet ve ayrımcılıkla mücadele, sağlıklı yaşam kaygısı taşımadan sağlık hizmetlerine kolay erişim sağlamak, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere katılabilmek gibi emeklilerin talepleri sınıf mücadelesinin hedefleri arasındadır. Ayrıca, yaşlıların sosyal ve siyasal haklarını kullanabilmesi, yaşam alanlarına dair karar alma süreçlerine katılabilmesi, bakım hizmetlerine erişebilmesi ve seyahat haklarını özgürce kullanabilmesi günümüzde emeklilerin içine itildiği yoksulluk ve toplumsal alandan dışlama saldırılarına karşı önemli mücadele hedefleridir.

Doğru Haber Alma ve Düşünceyi Yayma Hakkı

Teknolojinin hızla ilerlemesiyle, iletişim araçları ve yazılımlarında önemli bir evrim yaşanmıştır. Görsel basın ve sosyal medya, halkın iletişim ağlarına erişimini kolaylaştırmış ve birçok sınır ortadan kalkmıştır.

Son yüzyılda, bu araçlar toplumsal hareketlerin örgütlenmesinde kritik bir rol oynamış, isyanların ve direnişlerin güç kazanmasında etkili olmuştur. Ancak, bu tür hareketler iktidarların ve sermayenin çıkarlarını tehdit edince, oto-sansür yasalarıyla engellenmeye başlanmıştır. Sosyal medyada düşünceyi yayma özgürlüğü ve doğru habere erişim hakkı sıkça gasp edilmektedir. İktidar, medya ve sermaye arasındaki ilişki, medya organlarının iktidarın ve sermayenin çıkarlarına hizmet etmesine yol açmakta,

gazeteciler ise işten çıkarılma ve tutuklanma tehdidiyle doğru haber verme sorumluluğundan alıkonulmaktadır.

Halkın doğru bilgiye erişim hakkı, iletişim ve düşüncüyü yayma özgürlüğü mücadelesi hem Türkiye'de hem de dünyada geçmişe göre daha fazla önem kazanmıştır. Basın yayın organlarının tüm toplum kesimlerinin çıkarlarına göre düzenlenmesi, iletişim ağlarına ücretsiz erişimin sağlanması, sansüre karşı basın özgürlüğü, halkın haber alma hakkının korunması ve basın emekçilerinin güvenceli çalışma hakkını savunmak partinin güncel mücadele başlıklarındandır.

LGBTİ+ Hakları: Sistemik Baskıya Karşı Kolektif Direniş

Kapitalizm ve patriyarka arasındaki kritik ilişki, "yeniden üretim" üzerinden şekillenmektedir. Yeniden üretimin merkezi hâlâ büyük ölçüde aile yapısıdır ve kapitalizm, yeni emek gücünü oluşturmak için patriyarkanın kutsal heteronormatif aile yapısına dayanmaktadır. Bu sistemin devamlılığı için faşizm ve homofobi ile beslenen kapitalizm, LGBTİ+'lara yönelik sistemik bir nefret örgütlemekte ve LGBTİ+'ları hedef hâline getirmektedir. LGBTİ+'lar doğrudan hedef gösterildikleri için kimliklerini gizlemek zorunda kalırken, gizlemeyenler ise şiddet ve hatta ölüm tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadır.

LGBTİ+'ların yurttaşlık hakları ve özgür, eşit yaşam koşulları için verilen mücadele, dünya çapında faşist politikalara ve Türkiye'de iktidara karşı yürütülen kolektif direnişin bir parçasıdır. Kapitalizmin içinden geçtiğimiz evresinin bir yönelimi olarak iktidarlar, faşist kurumsallaşmayı hayata geçirmek için belirli toplumsal kesimleri düşmanlaştırarak toplumun tamamının özgürlüklerini kısıtlamaktadır. LGBTİ+'lar, faşist, şeriatçı ve otoriter yönetimlerin baskı politikalarına ilk maruz kalan kesimlerdendir.

Parti, nefreti örgütleyen ve eşit yurttaşlık hakkını yok sayan kapitalist iktidarlara karşı tüm ezilenlerin ortak mücadelesini

savunur; LGBTİ+ kimliklerinin tanınmasını ve bu tanınmanın ekonomik, sosyal, toplumsal ve siyasal politikalarla desteklenmesini hedefler. LGBTİ+'lara yönelik nefret suçlarının ve şiddetin cezalandırılması, ayrımcılığın engellenmesi, işten çıkarılmalarının yasaklanması ve mobbingin cezalandırılması ile her alanda eşitliğin sağlanması için mücadele eder.

İnanç Ayrımcılığı ve Mezhepçiliğe Karşı Mücadele

Cumhuriyet tarihi boyunca, özellikle AKP iktidarı döneminde Alevilere ve Müslüman olmayan kesimlere yönelik ayrımcılık uygulanmış, bu gruplar devlet kurumlarından dışlanmış ve inançlarını özgürce yaşama hakları engellenmiştir. Bu toplumsal kesimlerin, eşit yurttaşlık hakları yok sayılmakta, hakları her geçen gün daha fazla ihlal edilmektedir.

Aleviler, 1500'lü yıllardan itibaren devletin ve iktidarların uyguladığı katliamlar ve inkâr politikalarıyla sürekli baskı altına alınmıştır. Dersim, Malatya, Maraş, Çorum, Sivas ve Gazi katliamları, yakın geçmişte Alevilere yönelik devlet destekli katliamların örneklerindendir.

AKP iktidarıyla birlikte, Alevi yurttaşlar ve diğer mezheplere yönelik hak ihlalleri baskın bir devlet politikası haline gelmiş, özellikle siyasette ve eğitimde Alevi olmak, Sünni İslamcı iktidar tarafından bir yaftalama ve dışlama aracı haline getirilmiştir.

Siyasal İslam ideolojisi, mezhepçilik ve dinsel ayrımlar, sınıf mücadelesini parçalayan bir etki yaratmakla kalmaz, aynı zamanda karşı-devrimci yapıların örgütlenme alanını da genişletmektedir. Anti-komünist saldırılar ve sömürünün artmasına yol açan, ayrımcılığı körükleyen bu politikalar, devrimci mücadelenin gelişimi açısından mutlaka engellenmesi gereken tehditlerdir. Parti, mezhepçilik ve dinsel ayrımcılığa karşı kararlı bir şekilde mücadele etmekle yükümlüdür. Toplumun tüm kesimlerinin, dinsel

inançları sömüren ve çıkar ilişkileri kurarak eşitsizlik yaratan örgütlenmelerin etkisinden kurtulması için güçlü bir mücadele verir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kapatılması, zorunlu din derslerinin kaldırılması, dini ve kültürel asimilasyona son verilmesi, çocukların herhangi bir dini seçmeye zorlanmaması ve eşit yurttaşlık haklarının hayata geçirilmesi, en öncelikli mücadele hedefleridir.

Göç Hareketleri ve İnsanlık Suçu İşleyenlere Karşı Mücadele

İnsanlık tarihi kadar eski bir olgu olan göç, 20. yüzyılda emperyalist savaşlar, faşizm, yoksulluk ve gelecek kaygılarının artmasıyla birlikte hız kazanmıştır. Özellikle ABD'nin Irak işgali, Suriye'ye yönelik emperyalist müdahale ve Türkiye'nin şovenist politikaları, bölge halklarını savaşların mağduru haline getirmiştir. Bunun yanı sıra, kapitalizmin yol açtığı ekonomik krizler ve derinleşen yoksulluk, kitlesel göçlere neden olmuştur.

Türkiye'ye ve diğer ülkelere göç edenler ise ağır insan hakları ihlalleriyle karşılaşmaktadır. Sığınmacıların ve mültecilerin kaldığı kamp alanları, adeta esir pazarları gibi kullanılmakta, kadın, çocuk ve LGBTİ'+lara yönelik şiddet en üst düzeyde yaşanmaktadır. Faşist partiler ve iktidarlar, bir yandan göçmen işçileri ülkenin sorunlarının sorumlusu olarak hedef gösterirken bir yandan da onları ağır çalışma koşulları ve düşük ücretlerle köleleştirmektedir.

Emperyalist savaşlar sonucunda ve gelecek kaygısıyla geniş kitlelerin görece refah seviyesi yüksek ülkelere yönelmesi, kitlesel ve düzensiz göç hareketlerine yol açmaktadır. Bu durum, yalnızca Türkiye'yi değil, Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerinin siyasetini de etkilemekte; kapitalist iktidarlar ve faşist hareketler tarafından ırkçılığın körüklenmesi için bir araç olarak kullanılmaktadır. Kapitalist düzen, içine girdiği yeni evrede, toplumsal mücadele hareketlerini bastırmak için ırkçılığı körükleyerek yerel ve uluslararası ölçekte sınıf mücadelesini parçalamaktadır.

Savaşlar ve daha iyi çalışma koşulları umuduyla refah seviyesi yüksek sayılan ülkelere yönelen geniş kitlelerin yaşadıkları sorunları engellemeye yönelik politikalar, işçi sınıfının birleşik mücadelesinin örgütlenmesi ve ırkçı-faşist hareketlerin zayıflatılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Parti, bu doğrultuda dünyanın neresinde olursa olsun, emperyalist savaşların son bulmasını, göçmenlere yönelik nefret söylemlerinin ve ırkçı saldırıların suç sayılarak etkin cezaların uygulanmasını, sağlığa, eğitime ve temel insan haklarına erişimin tüm göçmenler için ücretsiz olmasını, emek gücünü satarak geçinmek zorunda olan işçilerin çalışma ve yaşanabilir temel gelir haklarının güvence altına alınmasını, kayıt dışı ve güvencesiz çalışmanın yasaklanmasını, göçmen işçilerin ve mültecilerin sendikal haklarının tanınmasını, Türkiye'nin savaş politikalarına son verilmesini ve halkların barışı için mücadeleyi büyütür.

Sanat, Kültür ve Spor Alanında İdeolojik Mücadele

Sanat, insanın yaratıcılığını ve birikimini en güçlü şekilde ifade eden araçlardan biridir. Ancak tarih boyunca sanat ve kültür alanı, genellikle iktidar sahiplerinin hegemonyasında şekillenmiş, halkın geniş kesimlerinin bu faaliyetlere katılımı zorlaştırılmış ve işçi sınıfı entelektüel üretim süreçlerinin dışında bırakılmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle sanat ve kültür daha fazla insana ulaşma potansiyeline sahip olsa da medya ve iletişim araçlarının sermaye ve iktidar kontrolünde olması, bu potansiyelin daralmasına neden olmaktadır.

Sanat ve kültür emekçileri, kapitalizmin meta değişim değerlerine uygun üretim yapmak zorunda bırakılmaktadır. Popüler kültürün etkisiyle, roman, şiir, resim ve tiyatro gibi sanat dalları burjuvazinin ilgi alanına indirgenirken, yoksul halk sanatın gereksiz olduğu düşüncesine yönlendirilmekte, spor ise rekabetçi ve patriarkal bir yapıya dönüşmektedir. Bu durum, işçiler, kadınlar ve çocuklar gibi kesimlerin kültür, sanat

ve spor faaliyetlerine erişimini kısıtlamakta ve işçi sınıfından yana sanatçılar çeşitli biçimlerde cezalandırılmaktadır.

Sanat, kültür ve sporun toplumun tüm kesimlerine ücretsiz sunulması, entelektüel üretim faaliyetlerinin değişim değeri yerine kullanım değeri üzerinden tanımlanması ve geliştirilmesi, komünizm mücadelesinin temel amaçlarından biridir. Parti, işçi sınıfının entelektüel gelişimin üreticisi ve taşıyıcısı olabilmesi için, devletin işçi ve emekçi kesimlere eşit erişim fırsatları sağlamasını savunur. Ayrıca, sanat ve spor eğitimlerinin okullarda verilmesi, sanat evlerinin kurulması, işçilerin sanat ve kültür etkinliklerine katılabilmesi için çalışma saatlerinin kısaltılması, kültür ve sanat emekçilerinin sendikal haklarının kazanılması, sansürlerin kaldırılması ve dezavantajlı grupların katılımını teşvik edecek politikaların uygulanması için mücadele eder.

Çocukların Güvenli Geleceği İçin Eşitlik ve Adalet

Çocuk Hakları Sözleşmesi, dünya çapında en çok imzalanan ancak en az uygulanan uluslararası sözleşmelerden biridir. Türkiye, bu sözleşmeye taraf bir ülke olmasına rağmen, muhafazakâr ve neoliberal politikalarla çocuklara yönelik sistematik ihmaller artmaktadır. Tarikat ve cemaat yurtlarında çocuklara yönelik istismar, çocuk işçiliği ve temel hakların ihlali, AKP iktidarı döneminde, artarak ve devlet himayesinde devam etmektedir.

Parti, her çocuğun bir kişiliğe sahip olduğunu kabul eder ve onları ebeveynlere, topluma ya da devlete ait olarak görmeyi reddeder. Her çocuğun yaşam hakkı korunmalı, sağlık ve bakım hizmetlerine erişimi sağlanmalıdır. Çocuklar, güvenli yaşam koşullarında büyütülmeli ve bireysel eğitim haklarını kullanabilmelidir. Anadilde eğitim, belirli bir dini öğrenmeye zorlanmama, çocuklara yönelik suçlarda etkin cezaların uygulanması ve çocuğun beyanına dayalı kararların esas alınması gerektiğini savunur.

Engelliler İçin Sosyal Adalet ve Erişim Hakkı

Kapitalizm, bireyi yalnızca artı-değer üretim kapasitesi üzerinden değerlendirerek engelli bireyleri üretime dahil olmayan, korunmaya muhtaç kişiler olarak görmektedir. Sermaye ve iktidar iş birliğiyle yapılan sosyal projelerin ise toplumsal vicdanı rahatlatması istenirken, asıl olarak sermaye döngüsüne hizmet etmektedir.

Devletler, engelliler için yasal ayrıcalıklar tanısa da bu hakların pratikte karşılığı sınırlıdır. Eğitim, sağlık, çalışma hakkı, kent hakkı ve ulaşım da yetersizlikler, engelli bireyleri ve bakım verenleri izole bir yaşama mahkûm etmektedir. Engellilerin yaşamın her alanında yer alamamalarının temel nedeni, yalnızca sağlık durumları değil, sistemin yarattığı engellerdir.

Engelli bireylerin yaşadığı zorlukları azaltmak için eşitlikçi önlemler, erken teşhis, sağlık ve bakım hizmetlerine tam erişim, uygun iş imkânları ve devletin bakım sorumluluğu gibi politikalar komünist bir iktidarın öncelikle hayata geçireceği uygulamalardır. Parti, bu doğrultuda, engellilerin çalışma koşullarının insan hakları ve onuruna yakışır biçimde düzenlenmesi, kültürel ve sportif faaliyetlere erişimlerinin artırılması, kamusal alanların erişilebilir hale getirilmesi ve yaşadıkları alanlarla ilgili kararlara etkin biçimde katılım sağlayabilmeleri amacıyla devrimci politikalar üretir.

Hayvan Hakları ve Doğal Yaşamın Savunulması

Kapitalizm, kâr hırsıyla hayvanları doğal yaşamlarından koparıp eğlence aracı haline getirmiş, laboratuvarlarda kobay olarak kullanmış ve hayvansal ürünlerin üretimini artırmak için devasa çiftlikler kurarak bu alanda tekelleşmiştir. Bu piyasacı ve para odaklı yaklaşım, hayvanların yaşam alanlarını yok ederken, doğayı tahrip eden yeni türler yaratmakta ve kâr amaçlı pazarlar oluşturmaktadır.

Kapitalizmin içinde bulunduğumuz evresinde, özellikle Türkiye gibi milliyetçi, İslamcı ve faşist partilerin iktidarda olduğu ülkelerde, hayvanlara yönelik ayrımcılık ve şiddet bilinçli şekilde artırılmaktadır. Tıpkı toplumun yoksul kesimlerine yönelik ayrımcılık ve şiddet gibi, hayvanlara yönelik şiddet de kapitalist iktidarların ve sağ ideolojilerin, insanları canlılara ve topluma karşı sorumluluklarından kopararak şekillendirdiği yeni insan tipinin davranış biçimidir. Kapitalizm, doğaya ve topluma karşı işlediği suçların sorumluluğunu sisteme değil, yaşamın farklı unsurlarına yöneltecek bir insan modeli inşa etmeye çalışmaktadır. Bu nedenle, kentlerde bağımsız yaşayan hayvanlara yönelik katliam düzeyindeki saldırılar, kapitalist sistemin işçi sınıfı üzerindeki sömürüne ve ekolojik suçlarına itiraz edemeyecek şekilde sağcı ve ayrımcı siyasetle şekillendirilmeye çalışılan toplum yapısının bir parçasıdır.

Tüm canlıların yaşam hakkını koruyan bir dünya yaratmanın yolu, insanlığın komünizmi hedefleyen örgütlü mücadelesinden geçmektedir. Yeryüzünü tüm canlılar için ortak bir yaşam alanı haline getirmek ancak bu şekilde mümkündür.

Parti, kentlerde yaşayan hayvanların yaşam hakkını savunmayı, kapitalist iktidarların sömürü düzenine ve milliyetçi, İslamcı politikalara karşı mücadelenin bir parçası olarak görmektedir. Bu doğrultuda, zevk için ve para karşılığında yapılan avcılığın yasaklanması ve suç sayılması, laboratuvar deneylerinde hayvan kullanımının sınırlandırılması, hayvanların doğal yaşam alanlarında sağlıklı bir şekilde yaşama hakkının güvence altına alınması, hayvanat bahçelerinin kapatılması, kent yaşamındaki hayvanların sağlık ve bakım ihtiyaçlarının güvence altına alınması ve hayvana yönelik kötü muamele ile şiddetin etkin şekilde cezalandırılması için mücadele eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KOMÜNİZME GEÇİŞ PROGRAMI

Sosyalist İktidarın Kuruluşu

Türkiye'de gerçekleşecek siyasal devrim ve komünizme geçiş sürecini yönetecek olan sosyalist iktidarın kuruluşu; işçi sınıfının öncülüğünde ve farklı ilerici taleplerle mücadele eden halk kesimlerinin kapitalizme karşı zaferiyle hayat bulacaktır. Bu tarihsel süreç, doğrusal bir yol izlemeyecek ve başta işçi sınıfı olmak üzere, örgütlü halk kesimlerinin değişen koşullara hızla uyum sağlayarak çözümler üretmesini gerektirecektir. Parti, bu sürecin yönlendirici, birleştirici ve öncü gücü olacaktır.

Siyasal devrimin başarılı olabilmesi için, işçi sınıfının toplumun diğer ilerici kesimlerinin taleplerini de sahiplenerek güçlü ittifaklar kurması zorunludur. İçinde bulunduğumuz çağda, Türkiye işçi sınıfının doğal müttefikleri, anti-kapitalist toplumsal hareketler ve ezilen halkların devrimci mücadele örgütleridir. Partinin görevi, sosyalist devrimci perspektifi esas alarak, farklı toplumsal kesimlere yön vermek ve politik mücadeleyi ortaklaştıracak araçlar geliştirmektir.

Sosyalist iktidar, burjuva devlet aygıtının parçalanmasıyla birlikte ortaya çıkan, işçi sınıfı ve ezilen halkların iktidarıdır. Bu iktidar, komünist topluma geçişin ilk aşamasıdır ve temel amacı, sınıflı toplumlardan miras kalan tüm geri kalıntıları ortadan kaldırarak sınıfsal ayrımları kesin ve geri dönüşsüz bir biçimde yok edecek bir toplumsal dönüşümü gerçekleştirmektir. Bu amaca yönelik olarak işçi sınıfı, iktidarı ele geçirdikten sonra kapitalizme ve burjuva ideolojilerine karşı mücadelesini tavizsiz bir şekilde sürdürür. Aynı zamanda komünizmin ön koşulu olan dünya devriminin gerçekleşmesi için kararlı bir biçimde mücadele eder ve dünya proletaryasının ileri bir mevzisi olarak emperyalizme karşı konumlanır.

Dünya devrimiyle birlikte, sınıfsal ve toplumsal eşitsizliklerin geri dönüşü olmayan bir biçimde yok olmasıyla devlet, bir

sınıfın tüm toplum üzerindeki egemenliğini sağlayan baskı aracı olmaktan çıkarak sönmölenecektir.

Komünizmin inşası, insanlığın gerçek tarihinin, özgür ve eşit insanların tarihinin başlangıcı olacaktır.

Sosyalist Demokrasi

Komünizme geçiş sürecinin devrimci bir dinamizmle ilerletilmesi ve sosyalist iktidar politikalarının dünya halklarının gıpta edeceği bir biçimde işlemesi ancak sosyalist demokrasiyle mümkündür.

Sosyalist demokrasi, toplumun tamamının yönetimde söz sahibi olduğu, seçimlerde oy vermekle sınırlı olan pasif temsil yerine aktif katılıma dayanan bir yönetim anlayışıdır. Bu anlayışın hayata geçirilmesinin ön koşulu, örgütlü bir toplumun yaratılmasıdır. Toplumun örgütlülüğü, toplumsal yaşamın her alanında kurulan komiteler ve meclisler aracılığıyla sağlanır. Mahallelerden iş yerlerine, köylerden üniversitelere kadar her alanda oluşturulan meclislerde seçilen temsilciler, üst meclislere gönderilir. Bu yöntemle, en yüksek karar organı olan merkezi meclis oluşturulur. Sosyalist iktidar, tüm halkı bu meclislerde siyasete katılmaya teşvik eder; böylece yeni toplumun özneleşen bireyleri yaratılmaya çalışılır.

Sosyalist demokraside, devletin halk iradesinin dışında yönetilmesine yol açan atama yöntemi kaldırılır. Her düzeydeki temsilciler halk tarafından seçilir ve bu temsilciler, halkın iradesini yansıtarak görevlerini yerine getirir. Seçilmiş temsilcilerin maaşları, meclislerin belirlediği ortalama işçi ücretlerini aşamaz. Ayrıca, seçilen temsilciler, gerekli koşullar oluştuğunda, görev süreleri dolmadan, kendilerini seçenler tarafından geri çağrılabilir ve yerlerine yeni temsilciler seçilebilir.

Komünizme geçiş sürecinde, ulusal kimlikler tanınır ve ulusal baskının toplumsal yaşamdan tasfiye edilmesiyle

uluslar, eşitlik temelinde bir arada yaşar. Merkezi meclisin oluşumunda ulusların eşit temsili esastır. Yerel meclislerden merkezi meclise kadar hiçbir yönetim kademesinde, ulusların kendi dillerini kullanmaları, kendi ulusal kültürlerini birlikte yaşam ilkesine zarar vermemek koşuluyla zenginleştirmeleri engellenemez.

Sosyalist iktidar, tüm dinlere ve inançlara eşit mesafede durur. Laiklik, sosyalist devletin temel ilkelerinden biridir. Hiçbir birey, dini inancından dolayı temsil kurumlarına seçilmede öncelik kazanamaz veya ayrımcılığa uğramaz. Dinin siyasal bir araç olarak kullanılması ve din temelli siyasal örgütlenmeler yasaklanır. Din, devlet kurumlarından, eğitimden ve meclislerden dışlanır; toplumsal yaşamda dini kuralların etkisini ortadan kaldırmak için mücadele edilir, böylece dinin siyasallaşmasının önüne geçilir. Ayrımcı dini ideolojilerin propaganda yapması, örgütlenmesi ve parti kurması yasaktır; din tamamen siyasetin dışında tutulur.

Faşist ve ırkçı ideolojilerin yanı sıra, insanın insanı sömürmesini savunan hiçbir düşünceye örgütlenme ve parti kurma özgürlüğü tanınmaz. Sosyalist demokrasi, toplumu halkın genel çıkarları doğrultusunda birleştirir. Faşist ve ırkçı ideolojiler ise insanlar ve halklar arasında ayrımcılığı ve düşmanlığı körükler. Bu nedenle, bu ideolojilerin propagandası ve örgütlenmesi yasaklanır.

Uluslararası İlişkiler ve Savunma

Komünizme geçiş sürecinde, uluslararası ilişkiler, eşitlik ve barış temelinde geliştirilir. Ancak emperyalistlerin kontrolündeki uluslararası siyasal, askeri ve ekonomik örgütlerin varlığı, bu hedefin önünde bir engel teşkil eder. Bu nedenle, sosyalist iktidar NATO'dan ayrılma kararı alır ve başka ülkelerin egemenliğine tehdit oluşturarak emperyalizmin ileri karakolu işlevi gören askeri üsleri kapatır. Ayrıca, IMF ve Dünya Bankası gibi siyasal ve ekonomik bağımsızlığa darbe vuran tüm kuruluşların imtiyazları kaldırılır.

Geçiş sürecinde silahlı kuvvetler, toplumun hizmetinde ve enternasyonalist bir karakterde yeniden şekillendirilir. Halkın ve ülkenin korunması amacıyla çağın gereksinimlerine uygun şekilde modern teknolojiyle güçlendirilir. Askerlik süresi, ülkenin ihtiyaçları ve uluslararası koşullar doğrultusunda belirlenir ve cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin herkes için bir yurttaşlık görevi olarak kabul edilir. Polis teşkilatı dağıtılır, iç güvenlik ise meclisler tarafından oluşturulan milis güçler tarafından sağlanır.

Sosyalist iktidar, kendi egemenlik hakkına gösterdiği titizliği diğer ülkelerin egemenlik haklarına da saygı göstererek sürdürür. Başta komşu ülkeler olmak üzere tüm dünyada, devlet kapasitesini sömürüyü derinleştirmek ve savaş kışkırtmak için değil, barışı sağlamak amacıyla kullanır. İşçi sınıfının uluslararası çıkarları doğrultusunda halklar arasındaki dostluğu ve dayanışmayı güçlendirmeyi hedefler. Ezilen ülke halklarıyla hiçbir politik karşılık beklemeeksizin dayanışma içinde olur.

Sosyalist iktidar, içe kapanmayı ve izolasyonu bir yönetim biçimi olarak benimsemez. Kendi egemenliğini koruyarak, eşit düzeyde politik ve ticari ilişkiler kurmayı kabul eden tüm devletlerle iş birliğini geliştirir. Ancak, ticaretin siyasi ve ekonomik bağımsızlığa zarar verecek koşullara bağlanması durumunda, bunu kesin bir şekilde reddeder. İşçi sınıfının öncülüğündeki halk egemenliğini hiçbir pazarlığın unsuru haline getirmmez.

Planlı Ekonomi, Kolektif Üretim ve Toplumsal Kalkınma

Komünizme geçiş sürecinde, kapitalistlerin sınırsız kâr etme güdülerini besleyen, aşırı üretim ve tüketimi körükleyen piyasa mekanizması ortadan kaldırılır. Bunun yerine, toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda örgütlenen merkezi planlı ekonomi uygulanır.

Merkezi planlı ekonomi, çalışanların işyeri meclisleri aracılığıyla belirledikleri üretim kapasiteleri ve yerel halk meclislerinde saptanan ihtiyaçlar doğrultusunda şekillendirilir. Çalışanların kararlaştırdığı üretim hedefleri ve yerel meclislerden elde edilen veriler, merkezi mecliste birleştirilerek ekonomik hedeflerin ve olanakların belirlenmesini sağlar. Böylece üretim, bireysel kâr amacıyla değil, toplumun refahı için kolektif bir şekilde gerçekleştirilir.

Planlı ekonomide, üretim araçlarının özel mülkiyetine son verilir. Tekel niteliğinde olan büyük işletmeler yalnızca kamu mülkiyeti olarak kurulabilir ve toplumsal mülkiyet tüm ülkede hâkim hale gelir. Planlı ekonominin hedefleri, tüm aktif nüfusun çalışma hayatına katılmasıyla gerçekleştirilir. Çalışanlar, üretime yetenekleri doğrultusunda katkıda bulunur ve ortaya çıkan değer, toplumsal kalkınma ve halkın yaşam koşullarının iyileştirilmesi için kullanılır. Kapitalist sistemde birikmiş artık değer kapitalistin mülkiyetinde toplanırken, komünizme geçiş sürecinde bu artık değer toplumun tamamına aittir.

Henüz meta üretiminin ortadan kalkmadığı geçiş sürecinde, "Herkes emeğine göre" ilkesi geçerlidir. Çalışanlar, verdikleri emeğin karşılığını alır ve en düşük maaş, bireyin yaşamsal ve kültürel ihtiyaçlarını rahatça karşılayacak seviyeden düşük olamaz. Devlet, temel ihtiyaçları karşılamayı güvence altına alır. Üretici güçlerin gelişmesi ve üretimin çeşitlenmesiyle birlikte, topluma ücretsiz sunulan ürün ve hizmetlerin kapsamı giderek genişler. Kolektif zenginlik kaynaklarının geliştiği ve zorunlu çalışma ihtiyacının aşıldığı komünist toplumda ise "Herkes ihtiyacına göre" ilkesi geçerli olur.

Teknolojik gelişmeler çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi, zorunlu çalışma sürelerinin kısaltılması amacına hizmet eder. Teknolojik gelişmeler, çalışanların yeteneklerini çeşitlendirerek topluma farklı alanlarda hizmet etmelerinin önünü açar. Zorunlu çalışma sürelerinin kısaltılması,

çalışanların gelişimlerine daha fazla vakit ayırabilmelerine ve yabancılaşmayı aşarak çok yönlü bireyler olmalarına olanak tanır. Yabancılaşmanın aşılması, çalışmanın, insanların yaşamlarını sürdürmeleri için gerçekleştirdikleri bir zorunluluk olmaktan çıkıp, herkesin yeteneği doğrultusunda topluma katkı sunduğu bir gereksinim haline gelmesiyle mümkündür.

Komünizme geçiş sürecinde, ürünler kullanım değerlerine göre değer kazanır. Aşırı üretimin yerini ihtiyaç temelli üretim alır. Planlı ekonomi, doğanın korunmasını temel ilkelerinden biri olarak benimser.

Yeni kültür ve yeni insanın inşasıyla birlikte, sadece tüketen değil, toplumsal ve ekolojik bilinçle hareket eden "toplumsal insan" ortaya çıkar. Bu insanın varlığı, komünizme geçişin en önemli adımlarından biridir. Toplumsal insan, kendini kolektif biçimde ifade eden, tüm ulusların eşitliğine ve sınıfsız bir dünya hedefine inanan, ideolojik, kültürel ve fiziki varlığıyla bir bütün oluşturan insandır.

Temel Haklar ve Toplumsal Dönüşüm

Sosyalist iktidar, bireylerin temel haklarını güvence altına alır. Eğitim, sağlık ve barınma hakları devlet tarafından garanti edilir ve bu hakların tüm bölgelerde, herkes tarafından eşit şekilde kullanılabilmesi için tüm olanaklar seferber edilir. Çocuklar, yaşamı oluşturan bütünün eşit bir parçası olarak kabul edilir. Kreşler de dahil olmak üzere tüm eğitim kademeleri ücretsizdir. Bireylerin yetenekleri doğrultusunda kendilerini geliştirebilmeleri için gerekli kurumlar oluşturulur ve eğitim olanakları sunulur. Sağlık ve bakım hizmetleri tamamen ücretsizdir ve herkesin erişebileceği şekilde düzenlenir. Barınma hakkı devlet güvencesindedir ve konut maliyetleri, işçi ücretlerinin belirli bir oranını aşamaz.

Çalışmak, tüm yurttaşlar için bir hak olarak kabul edilir. İşsizlik toplumsal bir sorun olmaktan çıkar ve tam istihdam sağlanacak şekilde ekonomik planlama yapılır. Çalışma

imkânı olmasına rağmen çalışmayan bireylerin yalnızca temel ihtiyaçları devlet tarafından karşılanır ve üretime katılmaları teşvik edilir. Çalışmanın, bireylerin topluma katkı sunduğu gönüllü bir eylem haline gelmesini sağlayacak bir toplumsal kültür inşa edilir. Çalışamayacak durumda olanların yaşam ve bakım hizmetleri devlet tarafından ücretsiz olarak sağlanır. Tüm emeklilerin temel hakları ve insanlık onuruna yaraşır biçimde yaşamaları güvence altına alınır.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması, komünizme geçiş sürecinde temel hedeflerden biridir. Kadınlar ve LGBTİ+'lar, ayrımcılığa uğramadan toplumsal yaşama ve istihdama eşit şekilde katılabilmeleri için güçlendirilir. Bunun gerçekleşmesi için her türlü hukuki, ekonomik ve sosyal düzenleme yapılır. Kadınlara yüklenen ev içi bakım emeği toplumsallaştırılır ve ev içi işler de kamusal alanlarda olduğu gibi eşitlik temelinde düzenlenir.

En önemli kamusal alan olan kentler, sermayenin çıkarları doğrultusunda değil, emekçilerin kente ulaşımını kolaylaştıracak şekilde tasarlanır. Kamu hizmetleri, kültürel ve sportif etkinlikler, yeşil alanlar ve dinlenme mekânları, tüm emekçilerin fiziksel ve ekonomik olarak kolayca erişebileceği biçimde düzenlenir.

Sosyalist iktidar, doğanın kapitalist sömürüye maruz kalmasına son vererek, insan ve çevre arasında uyumlu bir toplumsal dönüşüm hedefler. Yalnızca insanların değil, tüm canlıların hakları ve ihtiyaçları dikkate alınır.

Kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler birer meta olmaktan çıkarılır ve herkesin katılımıyla yeni bir devrimci kültür inşa edilir. Her bireyin bu faaliyetlere katılabilmesi için, eğitim hayatından itibaren gerekli tüm imkânlar sağlanır. İş yerlerinde, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerin yapılabileceği kulüpler bulunur ve bu alanlar kolektif gelişimin bir parçası haline getirilir.

★ KIZIL PARTİ